

MAGYAR URIASSZONYOK LAPJA

Véres utvári és kamarai fényképező felvétele Budapest

VITÉZ NAGYBÁNYAI HORTHY MIKLÓSNE

ESKÜVŐ.

Szövegét, zenéjét írta:
Dr. JÁROSI JENŐ.

Hallgató.

p

Fe- hér vi- rá- gok- kal van az ol- tár tel- ve,
Az or- go- na bu- gott, fel- csen- dült az é- nek,

Fe- hér menyasz- szony- nak li- li- om a lel- ke. Fe- hér a ru- há- ja,
Az hit- ték a né- zők, hogy es- kü- vőt néz- nek. Hogy itt a bol- dog- ság,

mf *p*

fe- hèrebb a fáty- la, E- gye- dül a szi- ve van fe- ke- te gyász- ba.
az e- ge- kig ér fel, Pe- dig csak egy kis lány szi- vét te- met- ték el.

mf *p*

MAGYAR URIASSZONYOK LAPJA

SZÉPIRODALMI, TÁRSADALMI ÉS HÁZTARTÁSI FOLYÓIRAT

Főszerkesztő: KERTÉSZ BÉLA

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR: 1-ÉN, 10-ÉN ÉS 20-ÁN © SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, VI., JÓKA-U. 37 (BERLINI-TÉR SAROK) © TELEFON: AUTOMATA 107-23 © POSTATAKARÉKPENZTÁRI CSEKKSZÁMLA: 41.490 © ELŐFIZETÉSI ÁR: MAGYARORSZÁGON ÉS AUSZTRIÁBAN: EGÉSZ ÉVRE 24 P, FÉLÉVRE 12 P, NEGYEDÉVRE 7 P © BELGIUMBAN, FRANCIAORSZÁGBAN, NÉMETORSZÁGBAN, SVÁJCBAN, OLASZORSZÁGBAN ÉS ROMÁNIÁBAN: EGÉSZ ÉVRE 30 P, FÉLÉVRE 15 PENGŐ, ANGLIÁBAN ÉS JUGOSZLÁVIÁBAN: EGÉSZ ÉVRE 40 P, FÉLÉVRE 20 P. AMERIKÁBAN: EGÉSZ ÉVRE 8 DOLLÁR © EGYES SZÁM ÁRA 80 FILLÉR

KÖNNYEK

MI AZ A TITOKZATOS VIZ, amely a lélek kútjából buggyan fel és a szem tükrén jelenik meg? Milyen emberi érzések szűrőjén megy keresztül, milyen vegyi folyamatot mutat, milyen különös források táplálják? Hogy lehet az: egyszer kiárad, másszor elapad? Egyszer pataként ömlik a szemekből, másszor — mintha szárazság szikkasztaná a lelket — egyetlen csepp sem szívárog beőle? Hogyan támad és hogyan tűnik el?

Kérdések, amelyek rendszerint akkor ütköznek fel bennünk, amikor másokat látunk könnyezni. Mert a magunk könnyeit nem tudjuk elemezni, amint hogy szabályozni sem vagyunk képesek. A könnyek ár-apályát az ember lelki és hangulati állapota szabá, izzá. Amikor azt hisszük, hogy semmi okunk sincs sírni és mégis könny csillog a szemünkben, akkor szólal meg a legőszintebben eltitkolhatatlan őstermészetünk, legsajátabb jellegünk, jól-rosszul leplezett egyéniségünk. A könny: hatalmas úr, aki kénye-keve szerint hol mint vadló, hol mint védő lép fel. Olyan embernek, aki erőszakot követ el a saját természetén, könnyen árulója is lehet. Sok mindent tud a könny: panaszkodni és örülni, jajgatni és kacagni, rimánkodni és hahotázni, — csak egyet nem tud: hazudni. A könny őszinte.

A gyermek könnye fakad fel leghirtelenebbül. Azután a nő. Azután az aggastyáné. Végül a férfié. A könny — ebből láthatjuk — a gyöngesség jele. A bevallott gyöngességé. Mert sirna a férfi is, ha bánat, csapás, fájdalom éri, de nem akarja bevallani. Egeti a torkát, pattanásig feszíti a halántékát, majd szétrepesztli a koponyáját. De nem sir. Nem akar gyöngességi vallomást tenni. Inkább szenved, többet szenved, mint az, aki szabad útjára engedi a lélek kútjának feltörő vizét, de nem enged, hogy úrrá legyen rajta az érzékenyülés. S ezért nincs szivettépőbb látvány, nincs csontbahasítóbb hang, mint a férfi zokogása. Akit egy férfi könnyei sem indítanak meg, az végkép leszámolt emberi voltával.

A női könny? ... Balladák és románcok, drámák és regények, az anyai és a hitvesi és a szerelmes szivórl zengett millió meg millió dal örök szent témája. Annyi változata van, mint csillagnak az égen, fűnek a mezőn, illatnak a kertben, bogárzümögésnek nyári éjszakán. Annyiféle a könny, ahányféle az emberi lélek színe, szava, hajlása, árnyalása. Egy könny-cseppben megtalálod az egész embert.

Könnyezik a leány, ha szerelmesétől kedves izenetet kap és könnyezik, ha elmarad az izenet. Könnyezik az asszony, ha beteljesült boldogságára gondol és könnyezik, ha csalódás éri. Könnyezik az anya, ha gyermekének útját szerencsésen egyengette az élet révébe és könnyezik, ha akadályokat lát, amelyekkel megküzdeni képtelen. Könnyezik az özeveg, oh, ezek a legsósabb könnyek és könnyezik minden nő, akit bánat sujtott, még ha az idő rég behegesztette is a sebet. Van könnye a váratlan nagy örömnél, a fájdalmas meglepetésnek, a szerelemnek és a kiábrándulásnak, a bimbózó új élet és a kilobbanó élet látásának, van könnye a gondtalan vig kacagásnak és minden földi gyötrelmek legkomorabbjának: a szülő, a hitves, a testvér, a gyermek elvesztésének. De az egyik könny csakhogy éppen megrebbenti a szempillát, olyan, mint tavasz hajnalán harmat a fűszálon, a másik könny mint a forró jégcsap, igen: forró is, jégcsap is, mert éget és mégsem tud leszakadni a szemek jüggönyéről. Az egyik könny addig csillog csupán, amíg egy sóhajlás tart, a másik könny új meg új könnyeket fakaszt, szinte kimeríthetetlen, mint maga a fájdalom, amelynek forrásából ered.

De van könnye a kevésbé nemes érzéseknek is. Van könnye az indulatoknak is. A tehetetlen düh, a visszafojtott harag, a nem sikerült bosszú, a beteges irigység, a tettenért gonoszság is kisajtolja a maga könnyeit. A megbántottság könnyei megértésre találnak, a megszégyenülés könnyei enyhítik az erkölcsi megítélést. Senki nem szenvedett külön kárt azért, mert könnyeket árulta el az igazi énjét. A könnyeknek hisznek az emberek. Férfiaktól gyakran hallani, hogy nem bírják el a síró nőt. Mit jelent ez? A könny látása fájdalmat okoz nekik, a fájdalomtól mindenki szabadulni akar, tehát meg kell nyugtatni a könnyező nőt, meg kell hallgatni, törődni vele, a panaszával, a sérelmével, a bajaival, odáig juttatni, hogy ne sirjon többé. Könnyekkel mindig többet értek el a nők, mint hódító mosollyal, léha nevetéssel, felszines kacajjal. A könny az asszony legkipróbáltabb fegyvere az életben. Van, aki vissza is él vele, de a fegyver félelmetességén ez mitsem változtat. Inkább megbocsátunk olyan nőnek, aki préselni tudja a könnyeket és megtéveszt vele, mint emberszámba venni olyan nőt, aki nem tud könnyezni.

De van-e nő, aki sohasem sirt életében? ... Ettől a csapástól mentse meg az Isten — a férfiakat!

RELLE PÁL: JAPÁN MESE

Ha jól emlékszem, a Luxembourgban sétáltunk, már derengett az ős, enyhe kis szellő borzongott a pázsiton, amelynek síma zöld parkettjén néhány halott virágszirom hevert. A tavaszi bál első áldozatai... Az alkony és a záróra is közeledett, a zene elhallgatott, az emberek fecsegve, duruzsolva hömpölyögtek ki a báyadó kertből.

Kis japán emberke volt a társaságunkban, aki Európa flóráját jött tanulmányozni Párizsba. Ritkán mosolygó, szomorú ember volt a kis japán, telve tompított entuziázmussal, nekünk idegen romantikával.

— Szép, szép itt minden, — mondotta fanyar mosollyal — de Japán, az mégis csak Japán. Amikor nálunk odahaza a cseresznyefa virágzásnak indul, annál nincs szebb a világon. Ez a két hét nálunk több, mint Európában a nászéjszaka, mint az első szerelmes csók, ez nálunk história, a multak feltámadása, emlék, szomorúság, öröm, élet, minden.

Szemben a Boul' Mich' és a Rue de Pantheon sarkán, a kávéház terraszán rákönyökölt a kis kerek márványasztalra:

— Tudok egy mesét, — mondta. — Ez is a cseresznyevirágzás idején történt. Nem is történhetett máskor, nem is történhetett máshol. Ősi, szent családi tradíció Japánban, hogy a fiatalokat már gyermekkorukban előkészítik az életre, de különösen a házasságra.

Mert a házasság Japánban nemcsak nemzeti ügy, hanem szent és vallásos cselekedet. Az előkelő és gazdag családok járnak elől a legjobb példával. Élt Jeddóban két gazdag patricius család, a házuk szentsége messzeföldön híres volt, ott lakott a boldogság. Amikor mind a két családot gyermekkel ajándékozta meg az ég — az egyik fiú volt, leány a másik — összeült a két család és elhatározta, hogy a két gyermek egymásé lesz. Majd ha tizennyolcszor virágzik a cseresznyefa, férj és feleség lesz a két gyermek.

Annak rendje és módja szerint eljegyezték tehát a két gyermeket és megesküdtek, hogy egymásnak nevelik fel őket.

A két gyermek szépen fejlődött, boldog mosoly virult az arcukon, valahányszor meglátták egymást. Örültek az életnek és meglegedetten néztek a jövő elé. A boldogság, mint a házörző eb, híven kitartott a két háznál. Már tizenhét év virágzott a cseresznyefa, a lányosházban már

a kelengyét is készítették, amikor nem várt esemény történt. A sors, a kiszámíthatatlan és kifürkészhetetlen vendég, idegent küldött a boldog házba, amelyben szorgos kezek a leány kelengyéje felett sűrűgtek és ahol a kis girbe-görbe kertben békésen szunnyadtak a cseresznyevirág lehullott levelei. Az idegen, aki szegény volt és disztelen, messziről vetődött a boldog házba, hogy a család második gyermekét, a fiút, zenére és költészetre tanítsa.

És ekkor megtörtént az, ami Európában is meg szokott történni, a boldog számító és harmónikus éelő kis ember-közösségbe láthatatlanul, de vésztyjósloán, mint egy nagy fekete madár, beröppent a szerelem. A leány, könnyeivel áztatta ezüstös kelengyéjét, az idegen pedig izzó szerelmi strófákra tanította kis tanítványát.

Az idő rohant, mint a számum, közeledett a tizennyolcadik virágzás és a leány érezte, hogy nem bír a lelkével, hogy meghal, mielőtt a kis kertben kiűn az első rügyek fakadnak a cseresznyefán. Sebzett pillangóként röpdösött a két véglet: a szent fogadalom és a szerelem között. Érezte, hogy a völegényéhez nem tud hozzámenni, az idegentől pedig nem tud elmenni. Amikor az első bűnre gondolt, szelid alázattal lehajtotta fejét, amikor a másik vétekre gondolt, kétségbeesetten kapott vergődő kis szívéhez. A

levegőben már benne rezgett a cseresznyevirág illata, ami könnyfátyolba takarta a leány mandulaszemét és mint a tűz, égette lelkét.

— Még három nap, — gondolta, — aztán mindennek vége!

Elhatározta, hogy elmegy a bíróhoz. Döntsön ő. Ő, aki élet és halál fölött rendelkezik, hogyne tudna lelkiekben is érvényt szerezni végtelen hatalmának. Amit ő mond, az szent. Aki neki engedelmeskedik, az megszabadul szenvedéseitől.

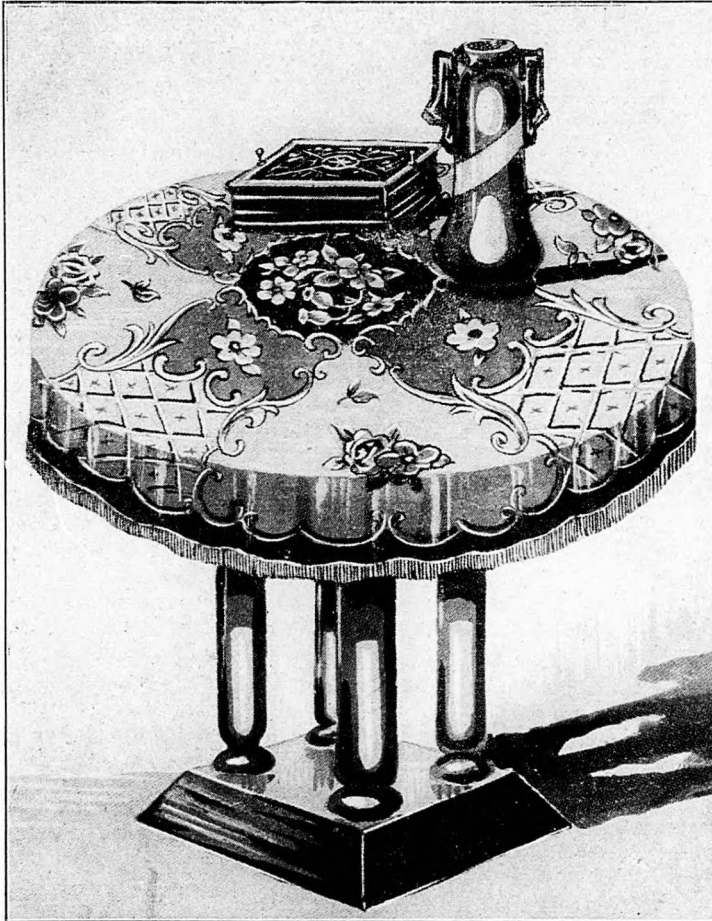
A leány felsóhajtott:

— Engedelmeskedni fogok neki.

Kisurrant a házból és elment a bíróhoz.

A bíró, aki híres bölcs ember volt, meghallgatta a leány panaszát, aztán nyugodtan felnézett a yamen tetejére és azt mondta:

— Leányom, én feloldlak fogadalmaid alól. Szabadon

Kelím asztalterítő (ERMA kézimunkaház terve)

választhatsz, nem követsz el bűnt. Kövesd, amit szíved, lelkiismereted parancsol.

De a leány nem tudott határozni. Lelkére rászállott az ősi hit madara és úgy csapkodott sötét szárnyaival, mintha egy másik madárral viaskodna: a szerelemmel. Sírva borult a bíró lába elé és mint a bálványhoz, könyörgött hozzá, hogy döntsön szerencsétlen sorsa felett.

— Döntöttem, — jelentette ki erre a bíró, ünnepélyesen felállott és komor, kenetteljes hangon hozta meg ítéletét:

— Leányom, én halálra ítélek! Aki nem tud élni, az haljon meg. Egy óra múlva végezni fogsz magaddal.

Ezzel a bíró intett a szolgának, aki behozta a mérget, letette a törpe asztalra, mire mindakettő kimentek és magárahagyták a leányt, aki most csendesen imádkozva, megnyugodva várta az óra leteltét, a megváltás pillanatát.

Amikor letelt az óra, kinyílt az ajtó és azon ünnepi ornátusban megjelent a bíró, mögötte a vőlegény és az idegen. A bíró mégegyszer felszólította a leányt, hogy válasszon, de az, mintha már a túlvilágban merengene, bágyadt, de nyugodt nézésű szemével meg sem mozdult. Nem a két férfi volt az, akik között most eligazodni nem tudott, hanem a sok-sokezer éves mult, az istenek, a valóság, ez a diadalmas szent hatalom és az ő egyedülálló kicsiny lelkiügye: a szerelem és a kötelesség. Hogy is mert volna ezek fölött dönteni?

A bíró néhány percig még türelemmel várt, aztán csendes, puha léptekkel odament a lányhoz és kicsi fehér kezébe adta a méregpoharat.

— Számolj le életeddel! — mondta.

A leány lopva egy pillantást vetett az idegenre, aztán nyugodt, biztos kézzel ajkához emelte a poharat. Ebben a pillanatban a bíró elkapta kezét.

— Bocsáss meg leányom, — mondta, — hogy egy pillanatig még itt tartalak. De előbb még el kell intéznünk valamit.

Ezzel odafordult a két sápadt fiatalemberhez:

— Melyikötök tart igényt a holttestre?

A két férfi egyszerre lépett előre:

— Én! — felelte mindakettő.

A bíró erre rendületlenül adta meg a választ:

— Hát akkor, leányom, végezz magaddal. Odafönn az istenek igazságot szolgáltatnak neked. Én csak gyenge ember vagyok...

A leány szótlanul, alázatosan felhajtotta a mérget.

Halálos csend következett erre. Csak a szívek verése hallatszott és valami távoli zizegés, mintha valamennyi cseresznyevirág ebben a pillanatban bontaná ki rügyeit.

A mély csendben egyszerre bársonyosan bűgva zendült fel a bíró hangja:

— Mielőtt ez a szegény leány átlépné a túlvilág küszöbét, mondjátok meg ti ketten férfiak, melyikötök viseli a temetés költségeit?... Feleljetek erre!

— Én! Én! — rohant előre az idegen, — mindent én fizetek! A hajlékom, az ebédem, a ruhám minden legyen az övé, aminthogy mindenem az övé volt eddig is. Ha már élve nem bírhattam, hadd bírjam holtan, legyen így az enyém, egyedül az enyém. Senki ne álljon a sírjánál, csak én, senki könnye ne hulljon a hantra, csak az enyém. Amikor bezárul fölöttem a föld, már virázkodik a cseresznyefa, illat tölti be a világot, legyen ez az én nászom velem, egyedül az én nászom, egyedül az enyém...

És térdre rogyva a bíró előtt, remegő kézzel, de felmagasztosulva rakta lába elé kopott sovány erszényét, aztán a fejevédőjét, nyúlt kabátját.

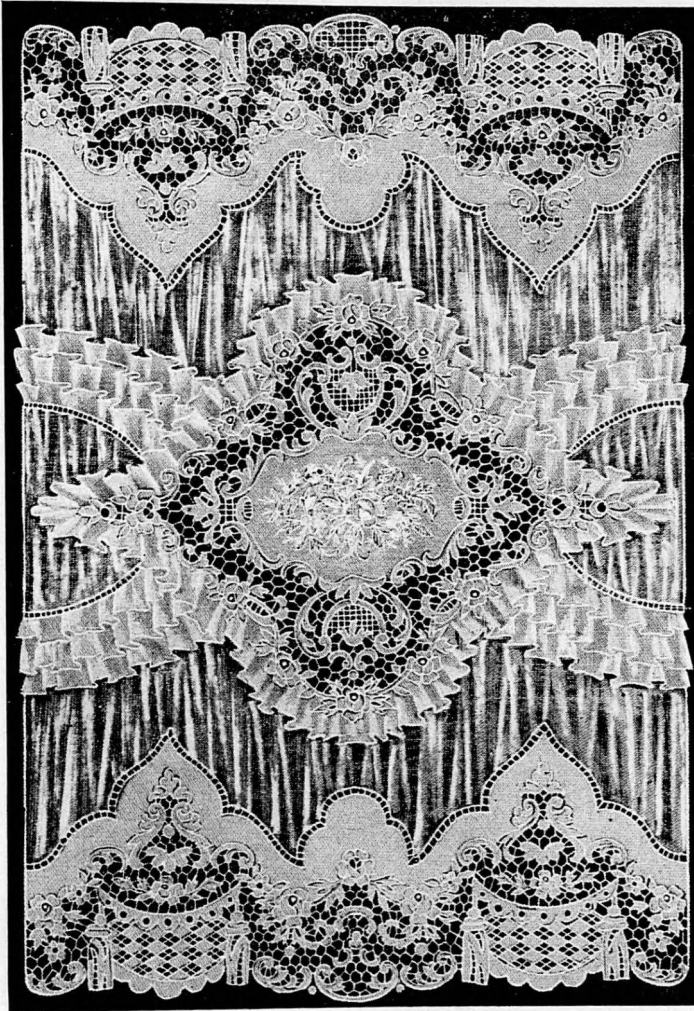
A bíró mosolyogva szólalt meg:

— Állj fel leányom és tedd az idegen kezébe kezéd. Ez az ember az igazi, nyugodtan rábízhatod életed. Én teljesítettem kötelességem, igazságot szolgáltattam. A mérge nem volt mérge, nem halálhozó folyadék volt, hanem a boldogság itala, az élet útmutatója. Eriggyetek és éljtek. Boldogan és szerelemben!

Amikor az ajtó felé indultak, a gazdag vőlegény már eltűnt a szobából. A temetési költségek elijesztették. Elosont a bírói végzés elől.

A kis japán mesemondó most felemelte fejét:

— Látjátok, — mondta, — ez nincs Európában. Ez csak ott van, ahol a cseresznye virázkodik, — és mosolygott, ahogyan még soha mosolyogni nem láttuk és a Luxembourg-kertből olyan illat sóhajtott felénk, amilyen még soha se rezgett el Párizs felett,

Kettős ágyterítő (Wieg Testvérek terve)

A nagy ember fia

Félszázaddal ezelőtt történt...

A nagy államférfi fia egyedül ült szobájában. Várt. Tudta, hogy apja pár pillanat múlva hivatni fogja. A szíve erősen dobogott. Valami furesca, keserű ízt érzett a szájában. Képzetelemben már világosan hallotta vitaközlésüket. Most is bizonyára úgy lesz majd, ahogy eddig volt. Az apja kemény, harsány, dörgő hangon fog beszélni, — ez az óriási fizikumú ember hogyan is tudhatna másképen? Ő pedig egy pár keserű, bágyadtan hangsúlyozott mondattal felel. Aztán majd összetörve kimegy a szobából. Nem is az apja erejétől török össze, csak a durva, kemény, hangos szavaktól, melyek idegeit tépik, szaggatják.

Egy pillanatig keserű gúnnyal nézett végig magán. Apja, a nagy államférfi, a német birodalom megteremtője, ölnyi magas, herculesi férfi. Ebből az egész századra teremtett szervezetből nem volt meg benne semmi. Ő anyja törékeny, finom alakját örökölte.

Kurt azonban most fölemelte fejét. Most erősnek, edzettnek, keménynek érezte magát, — hiszen boldogságért kell harcolnia.

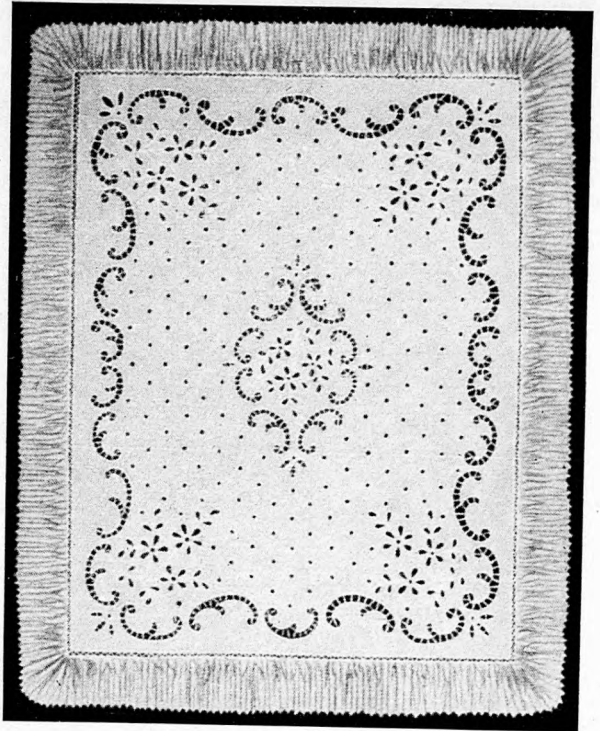
— Igenis, a boldogságomért kell, hogy erős legyek és kell, hogy harcolni tudjak érte! Kell!

Pár pillanat múlva már ott állt apjának, a vaskancellárnak szobájában.

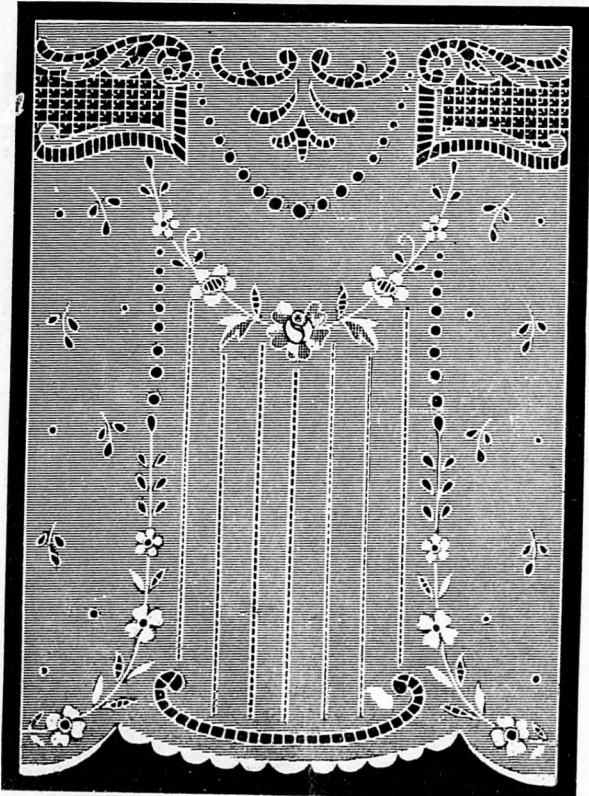
Mikor belépett, apja fel s alá járkált a nagyteremben. Az óriástermetű férfi lépte alatt döngött a padló. Szemöldöke összehúzva, keményvágású ajaka erősen összeszorítva, de amint egyetlen fiát meglátta, felderült az arca, szeméből szinte lángolt a hatalmas, égő, mindenkifelett való szeretet, mely a félelmetes vasembernek lelkét átfűtötte.

Írta: Dánielné Lengyel Laura

— Ül le kérlek, Kurt, — mondta és ő maga is helyet foglalt az íróasztal mellett. A fiú apjának hatalmas, boltos koponyáját nézte és arra gondolt, milyen átváltozáson fog ez az arc mindjárt keresztülmenni, ahogy ő majd

Kocsitakaró (ERMA kézimunkaház terve)

Vitrázs (Wieg Testvérek terve)

ellentmond neki. Hogy el fognak torzulni a vonások, milyen mély dörgő lesz a most szeretetteljes, lágy hang, milyen hevesek és brutálisak a gesztusok. És hogy irtózott mindeztől, már kora gyermekége óta!...

— Nagyon örülök, hogy kibeszélgethetjük magunkat, — mondta a kancellár.

Aztán hirtelen mosolyogva, szinte derülten folytatta:

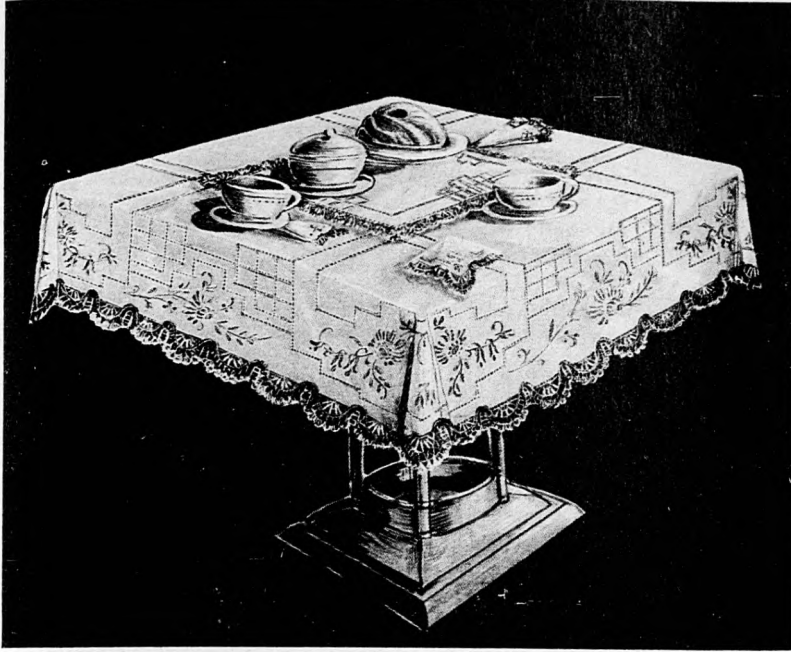
— És úgy látom, nem is kell sokáig vitaközlünk. Okos ember vagy, Kurt és te magad is belátod, hogy ez a házasság lehetetlen.

A fiú, ki a legbékésebb szándékkal lépett be a szobába, egyszerre szörnyen ingerült lett. Felbőszítette, hogy apja ilyen magatólértetődően, minden harc nélkül akar erőt venni rajta. Az imént még a hangos, indulatos szavaktól, a brutális gesztusoktól idegenkedett. Most forró vérhullám tódult agyába. Hát olyan senki ember ő az apja előtt, hogy még csak nem is hadakozik vele? Nem is tartja rá érdemesnek. Természetesnek veszi megadását, lemondását.

— Apám téved, — mondta ridegen és kurtán. — Én nem akarok a szerelmemről lemondani.

A kancellár nyugodtan válaszolt.

— Mert nem gondoltad végig az utat, melyet meg kell járnod. Ezt különben nem szemrehányásként mondom, mert ez korántsem olyan könnyű, mint ahogy általában az emberek hiszik. Nem gondoltad végig: »én a német kancellár fia, szerelmes vagyok egy francia lányba, kinek apja a párizsi egyetemen izgatja hazám ellen a francia ifjúságot.«

Zsúr-asztalterítő (ERMA kézimunkaház terve)

— Madeleine nem felelős az apja sovinizmusáért, — felelt Kurt ridegen. Még hozzá akarta tenni: mintahogy én sem vagyok felelős a tiedért, — de aztán még sem mondta ki, amit gondolt.

— Természetesen, — bölintott a kancellár egyre derültebben. — Madeleine bizonyára egy nagyon csinos, elmés, ügyes fiatal leányka, ki apjának, a véresszájú történelemtanárnak izgató előadásai helyett, szép és finom verseket olvas. Bizonyára ugyanazoknak a francia poétáknak verseit, kiknek könyveit a te asztalodon is ott láttam, Kurt, s kiknek kedvéért — ezt nem szemrehányásképpen mondom, — minden komoly, fontos dolgot elhanyagolod.

— Az a kérdés, mit nevezünk komoly dolognak, — vetette oda a fiatalember és piros lett arca a haragtól. Arra gondolt, hogy apja palotájában még olvasmányait is ellenőrzik.

Hirtelen eszébe jutott, hogy anyja egy panaszos órában keserves sirással borult reá. »Mindig rab voltam az apád házában, soha én egy pillanatig szabad ember nem voltam«. »Hát miért nem próbáltál menekülni?« — kérdezte a fiú. Az anyja tágranyílt, riadt szemekkel nézett reá. »De hát lehet ezt az embert elhagyni? Egy óráig sem bírtam volna nélküle élni. Egy óráig sem...«

— Az anyám még mindig szerelmes az apámba, — gondolta Kurt, — de én majd megmutatom neki, — és fölemelte fejét, tekintete azonban a kancellár szelid, nyugodt, derült tekintetével találkozott.

— Hogy mit nevezünk komoly dolognak? — ismételte a kancellár fia szavait, — erről talán majd egyszer, máskor diskuráljunk. Én valami olyasmit gondolok, hogyha az Úr Isten már valakit kintüntetett azzal, hogy férfiembernek, vagyis, ami ezzel egyet jelent: úrnak, királynak teremtette, az igyekezzék méltó is lenni a férfinévhez. A szégyes gyermek és a hisztérikus asszony fut, fék, zabola, meggondolás nélkül, vágyai, kívánságai, ösztönei után. Te férfiember vagy, Kurt.

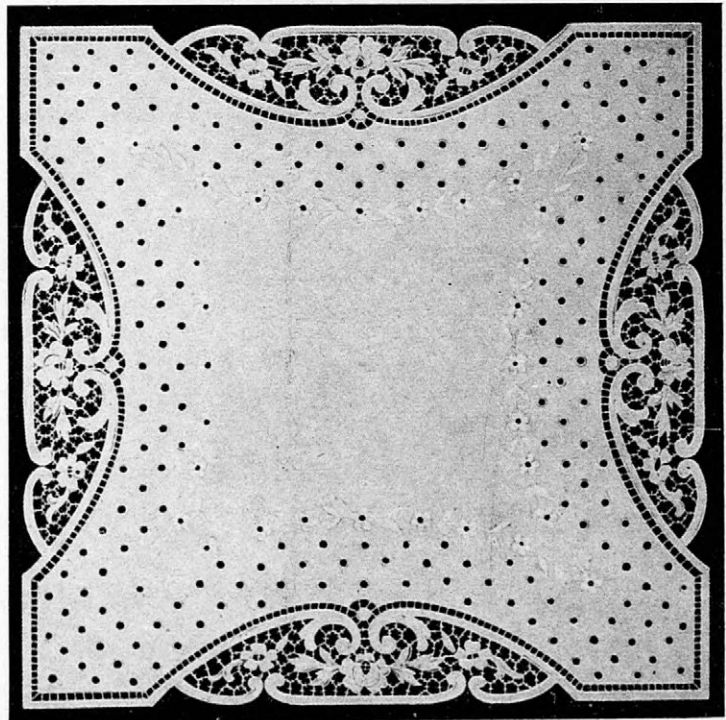
— Ha igazán annak tartasz, miért állsz akaratom, elhatározásom elé?

— Mert ez nem a te akaratod, hanem a vágyadé, szenvedélyedé. S nekem, ki nem vagyok szerelmes ember s így nem vagyok láncravert rab, meg kell mondanom neked, hogy miként gondolkodnál te, ha szabad ember volnál? Nincs ellene kifogásod, ha most elmondom?

Kurt nem felelt és a kancellár nyugodtan folytatta:

— Ha szabad ember volnál és nem egy szenvedély láncravert rabja, akkor azt mondanád: szerelmes vagyok egy leányba, ki idegen fajtól származik. Egy fajtól, mely mindig halálos ellensége volt az én fajomnak, az én véremnek. A leány apja harcos katonája egy áramlatnak, mely tűzbe-vérbe akarja borítani az én hazámat. A hazámat, melyet a história tanítása szerint az apám szabadított fel és forrasztott, kovácsolt össze hatalmas, nagy birodalomná. De én tudom, hogy a história nem mond igazat. Az apám, mint a többi becsületes, dolgozó, munkásember, bizonyára megtette a magáét, de népeket nem lehet felszabadítani, törzseket nem lehet nemzetté olvasztani egyes embernek, ha még olyan erős, jóakarátú munkás is. Ezt minden nemzet csakis önmaga tudja megeselekedni, mikor ütött az ő történelmi órája. Az apám munkájára rátaposhatok, a nemzetemére nem. Mert érdemmel, vagy anélkül az apám mégis a német nemzet egységének egyik reprezentánsa. Annak az egységnek, melynek összetörésén fáradhatatlanul buzgólkodik szerelmesemnek édesapja, egy vakbuzgó és szerencsétlenségünkre lángeszű tudós.

Kurt riadtan, sápadtan hallgatta édesapját. Bár inkább kiabálna, fenyegetőzne, öklét rázná, — gondolta magában. Mindent inkább, mint ezt a derült, nyájas, fensőbb-séges nyugalmat, mely ellen nem bír védekezést találni.

Miliő (Wieg Testvérek terve)

— Én szeretem azt a leányt, — mondta, de érezte, hogy szánalmasan bágyadt és erőtelen a hangja.

— Ezt is elmondanám magamnak és hozzátenném, hogy a férfiembernek néha nagy árt kell fizetni a kiválóságáért.

— Én nem vagyok kiváló ember, — felelt Kurt keserű dühvel, mert úgy érezte, hogy az apja játszik, labdázik vele. — Én egy óriás törpe fia vagyok.

— Ez az óriás boldog lenne, ha fia felébe nőne, — sóhajtott a kancellár. Mélyet, nagyot, nehezet sóhajtott. És most már nemcsak szeretet, teljes, abszolút őszinteség hallatszott hangjából.

— Kurt, édes fiam, hadd mondjam el most neked, amit te nem bírsz magadnak elmondani. Hadd mondjam el a régi igazságot, hogy a szerelem amint jött, úgy el is múlik. Még az a szerelem is, ami egy nagy pluszt hozott életünkbe, hát még amelyikért annyit kell feláldozni, mint a tiedért.

— Én mindent vállalok a boldogságért.

— Boldogság? Kurt, nézz a szemembe. Boldogságot ad neked ez a házasság, mely megfoszt hazádtól? Mert a kancellár fia, ki a németfaló francia professzor leányát veszi feleségül, nem maradhat köztünk. Egy magánember gyermeke megtehetné, az én fiam nem. Kurt, a házasságod után nekünk el kell válnunk.

Kurt érezte, hogy vad fájdalom szorítja össze szívét.

Anyja mondása jutott eszébe: hát lehet ezt az embert elhagyni? Megijedt a saját rabságától, megkötöttségétől, melyről eddig nem volt tudomása. Nem is sejtette, hogy ennyire szereti az apját. És csodálatosképpen mennél jobban leigázta a szeretet, annál keményebb, lázadóbb volt a hangja.

— Én vállalom a hontalanságot, a szegénységet, — mondta keserű, elszánt hangon.

— Csak az elsőt kell vállalnod, — felelt az apa halk, szelid hangon. — Én gondoskodom róla, hogy semmiben szükséget ne szenvedj, ha az ellenséghez kerülsz is át. Csak én vesztelek el téged, te nem vesztethsz semmit, mert az apád mindig a tied marad. És most már nem is fárasztalak tovább. Gondolkozzál huszonnégy óráig. Pótolhat-e neked ez a leány nevet, hazát, fajtád becsülését, néped tiszteletét, uralkodó kegyét. Karrieredről, pozíciódról most nem beszélek, sem az anyád megbesztett szívéről, sem

arról, ami énbennem török össze. Tudsz-e boldog lenni, egy összedőlő világ romjait hagyva a hátad mögött?

A fiú felelni akart, de a kancellár melegen, nagy szeretettel átölelte és gyöngéden az ajtó felé tolta. Csak a küszöbnél szólt reá:

— Majd holnap ilyenkor, édes fiam . . . Majd holnap . . .

* * *

Kurt ott ült szobájában. A forró, keserű könnyecsek ott égtek szemében. Ajka vonaglott, egész teste rémegett, mintha láz borzongatná. Így telt el egyik perc a a másik után, míg egyszer az anyja rányitotta az ajtót.

A sápadt, törékeny asszony odajött karosszékehez és átölelte fia égő fejét.

— Nagyon kemény, nagyon kegyetlen volt? — kérdezte suttogó, alig hallható hangon.

A fiú arcán végiggördült a könnyecsepp.

— Megütött.

— Megütött? — sikoltott fel az asszony és erőszakkal tartotta magát, hogy valami borzalmas szó ki ne törjön a lelkéből.

— Igen, a szívemet ütötte meg a szelidségével, a jóságával, meg hogy azt hiszem, mégis csak nagyon szeret minket. Téged, meg engem.

Úgy összebujtak, mint két üldözött, megkínzott madár.

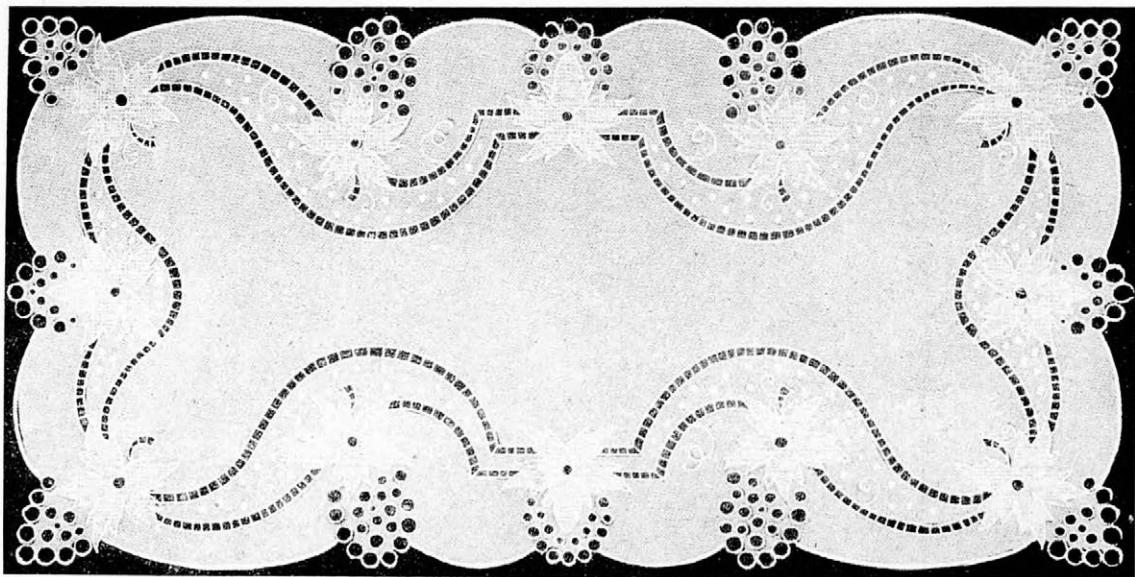
Ott bent a nagy teremben a kancellár még egy darabig fel s alá járkált. A fiára gondolt, kit lelkének minden erejével szeretett, de egy kicsit le is nézett a győzelemért, melyben biztos volt s mely mégis elégedetlenséggel töltötte el. Eszébe jutott, hogy mikor ő szerelmes lett az erdészi leányába, hogy harcolt apjával, az egész junker-családdal és a feudális, oligarchikus ellenkezés ellenére is feleségül vette azt a félénk, kékszemű, halvány, ideges teremtest: egyetlen fiának, Kurtnak az édesanyját.

— Kurt az anyjáié, — mondta csöndesen egy kis szomorúsággal és sajátmaga előtt is eltítkolt lenézéssel.

Aztán egyszerre fölemelte a fejét.

— De jól van így. Nagyon jól van. Különben nem férnénk meg ketten ebben a házban, nem férnénk meg ebben a nagy birodalomban. És nekem összetörne az elválasba a lelkem.

Aztán leült íróasztalához és elővette a beküldött aktákat és megkezdte az aláírást.

KÉT ASSZONY

Liane szomjasan itta magába a szerelmes szavakat. A szavak körülölelték, simogatták, ringatták, fojtogatták. Forró lett a teste, a lelkében valami lángra lobbant...

— Szeret... szeretem... szeretem! — ujjongta a lelkében egy hang. Mámorosan hajtotta hátra a fejét a színes vánkosokra.

A harmadik szobában az ura ujjai alatt kattogni kezdett az írógép. Gyűlöletes, monoton hang, mint valami ezerszer halott, megúnt szemrehányás.

Liane bosszankodva ugrott fel a diványról. Összegyűrte markában a levelet, idegesen járkálni kezdett.

— Szeretem, szeretem... — énekelte az a diadalmas hang a lelkében. — Szeretem... nem törődöm semmivel... az övé leszek... boldog leszek, nekem is jogom van a boldogsághoz...

A harmadik szobában ellenszenvesen kattogott az írógép...

A kattogás megzavarta. Valamit megbontott benne. Az előbb a diványon olyan szép nyugodtan végiggondolta. Olyan egyszerű, természetes volt az egész. Olyan magától értetődő, hogy ő szereti azt az embert és holnap délután... igen... körülbelül ilyenkor... öt óra tájban... be fog csengetni a lakásán...

Az előbb olyan természetes volt minden és most egyszerre valami összekuszálódott a lelkében. Csak lenne valakije, akinek elmondhatná, akinek kiönthetné a szívét. De kinek? A barátok... Blanche?... Alice? Edmée?... eh, ostobaság! Pedig igazat adnának neki, persze, hogy igazat adnának, sőt örülnének, hogy ő is...

hiszen rólok, valamennyiükről annyit tudnak a pletykák.

Nem, másvalaki kellene... más, nem ezek közül az asszonyok közül való. Hirtelen végiggondolta mindazokat a leányokat, asszonyokat, akikkel valaha összejött. Egy név bukkant fel a lelkében: Louise... Louise Bertrand, a lesimított hajú, egyszerűruhás, tiszta jeles tanuló... Louise Bertrand... nem volt jóban vele az iskolában. Louise mindig kedves volt hozzá, nem egyszer el is magyarázta a leckét, ha ő nem értette, de ez volt minden. Louise különös magányos lélek volt. A legtöbbször ridegnek, unalmasnak tartották. Pedig nem volt rideg, olyan végtelenül szelíd, jó és barátságos volt mindenkire. Senkit meg nem szólt, senkire nem árulkodott. Tudott mosolyogni, nevetni is. Mindig vidám volt, de a vidámsága más volt, mint az övék. Az övék felületes volt, ha ők jókedvűek voltak, annak mindig volt oka: az óra elmaradt, a tanár úr ma nem feleltet, egy diák rájuk nézett az utcán... és más ezer ilyen ok hangolta vidámságra őket. Louise más volt, az ő vidámsága valahogy mélyebbről jött, oka sem volt talán. Az ő vidámságába, állandó csendes örömebe nem lehetett belekapcsolódni, Louise megtartotta magának.

A leányok barátságosak voltak hozzá, de nem barátkoztak vele. S mintha Louisenak nem is hiányzott volna a lányok barát-

sága. Mindig mosolygott a szeme, de az arcán valami titkos, nagy, lelkesült öröm tükröződött vissza akkor is, amikor nem mosolygott.

— Louise... igen, Louise lenne az egyetlen, akinek elmondhatná... — gondolta Liane és hirtelen erősen vágyakozni kezdett utána. Odament a szekrényhez, keresgélni kezdett, végre nagysokára megtalálta, amit keresett. Egyszer valaki egy iskolai találkozón felírta neki a régi társnők címét. Louise nem volt ott, éppen akkortájt volt az esküvője, de a neve és címe szerencsére ott volt a többi cím között.

Igen, most már tisztán emlékezett rá, hogy a találkozón beszélt valaki Louiseról, ő nem igen figyelt oda, nem érdekelte Louise sorsa. A szavak csak úgy véletlenül ütődtek a fülébe... tanítónő lett... valami kishivatalnok vette el...

Ennyi volt minden, ami megragadt az emlékezetében.

*

Végre reggel lett. Egész éjjel nem aludt Liane, akkor szunyogadt csak el, amikor a szobaleány már a reggelit hozta.

Úgy félálomban hallotta, hogy az ura bejött hozzá, biztosan megint azt akarta mondani:

— Jóreggelt, fiacskám, kialudta magát?...

Hat eszten-deje mindennap ugyanezt mondja. Nem, ma nem tudná végighallgatni. Szorosabbra csukta össze a pilláját, nehogy véletlenül kinyissa.

Tíz óra tájban ébredt fel. Gyorsan felöltözött. Már alig várta, hogy Louise-nál legyen. Már indulni is akart, de eszébe jutott, hogy Louise nem lesz otthon, Louise tanít, bizonyára délben jön haza.

Két óra hosszat a kirakatokat nézegette. Tizenkettőkor beült egy taxiba és megmondta annak a külvárosi utcának a címét, ahol Louise lakott. Sokáig ment az autó. Már ki is értek a városból, a nagy házak közül. Apró, féltetős, kertés házak között vitt az út. Az egyik sáros utcába végre bekanyarodott a kocsis, nagy kinnal bukdácsolt előre a tócsák között, végre megállt egy földszintes ház előtt.

— Várjon kérem... — szólt Liane a sofförnek és meghúzta a régimódi csengőt.

Szopora lépések, kinyílt a kapu s ott állt Liane előtt Louise. Megváltozott és mégsem változott meg. Filigrán alakja kissé megtelt, vonásai markánsabbak lettek, de nagy lelkes szeme a régi volt. Homlokáról most is az a különös derű sugárzott.

— Liane... Isten hozott... — mondta Louise és a hangjában nem volt csodálkozás, mintha legalább is mindennapos vendég lenne nála Liane.

— Kedves tőled, hogy meglátogattál, mindig örülök, ha látok közületek valakit, ez pedig igazán ritkán történik meg. Gyere be, kedves, jókor jöttél, én is pár perccel ezelőtt jöttem haza, éppen most gyújtottam be a konyhába, tudod drágám,

Díszasztalterítő (ERMA kézimunkaház terve)

— Én? Én is szoktam kapni tőle ajándékot, de ritkábban, mert nekem mindenem megvan, meg tudod, én úgy vagyok vele, hogy inkább én veszek másnak...

Liane hallgatott, a gyöngysor jutott az eszébe, amelyet az urától kapott a házassági évfordulóra... s ő földhöz vágta a gyöngysort, mert a szemek nem voltak elég nagyok, nem olyan nagyok, mint Blanche gyöngysorában...

— És mondd, Louise, te meg nem vágysz semmire, nem vágysz más életre?

— Istenem... nem is volna szép az élet, ha nem támadnának vágyak bennünk! Nem is lennének ember, nem lennének igazi asszony, ha nem lennének vágyaim... de eddig még meg tudtam bírkozni velük...

— Milyen különös, Louise, neked olyan keveset ad az élet, mégis boldog vagy... Nekem meg mindenem megvan és olyan nagyon szerencsétlen vagyok... Miért van ez?

— Ez azért van, mert én boldognak születtem... — mondja csendesen Louise. Talán tovább is folytatta volna, de megszólalt a kapucengő.

— Az uram... — kiáltotta Louise és szaladt kifelé.

Pár perc múlva egy öregedő, ványadt arcú férfival tért vissza. A férfi arcára odarögződött a fáradtak és betegek keserű vonása. Olyan arc volt az, amely nem tudott mosolyogni.

Louise sugárzó vidámsággal állt mellette:

— No kisuram, mit szólsz hozzá?... ilyen kedves, szép vendég... mindjárt jobban fog izleni az ebéd... Liane el akar menni, de ugye nem engedjük el, velünk fog enni és ebéd után kártyázni fogunk... ugye jó lesz?

A férfi rekedtes hangon megerősítette, amit a felesége mondott, közben pedig fáradt mozdulattal ült le a díványra.

Liane nem tudta a szemét levenni róla. Még a fülében csengett Louise szava:

— Ez azért van, mert én boldognak születtem...

* * *

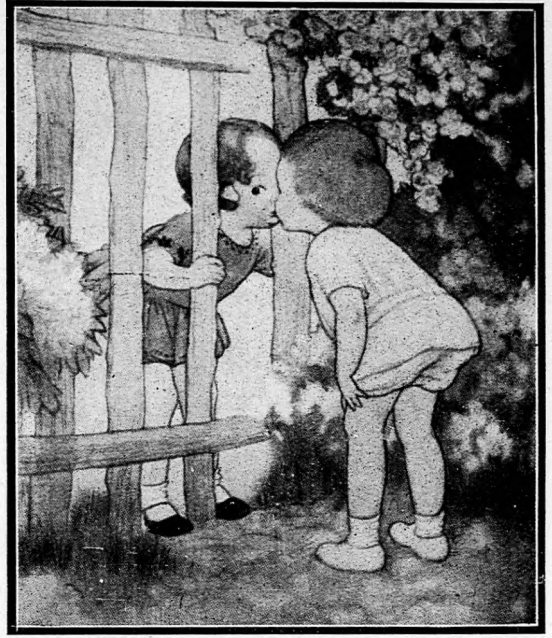
Nem maradt ott ebédre, valami ügyes kifogást mondott és elment. Beült a taxiba. Nem vitette magát egészen hazáig, előbb szállt ki...

— Jó lesz sétálni egy kicsit... — gondolta.

Ment sietős léptekkel, folyton Louise-re, az urára és Louise rejtélyes, megmagyarázhatatlan boldogságára gondolt. Közben eszébe jutott a saját ura is, ez a magányos, különös ember, akit sohasem értett meg, akitől mindig félt egy kisé... aki mellett

Estélyi felvétel

Az első csók

ő boldogtalan volt, de aki talán-talán nem is érezte boldogtalan-nak magát mellette... talán annak a férfinak nem is volt szüksége arra, hogy valaki boldoggá tegye... ő olyan ember, igen, amilyen asszony Louise... Boldognak született.

Már a Belváros elegáns utcáin járt. Liane, észrevette, hogy kíváncsi, meleg férfipillantások kísérik. Jölestek ezek a pillantások, felüditették, visszazökkengették régi életébe. Már nem sietett úgy, gyönyörű, hódító, ringó járással ment, mint aki tudja, hogy nézik...

Hirtelen eszébe jutott valami, az órájára nézett. Négy óra...

Újból taxiba ült... pár perc múlva már otthon volt. Átöltözött. Legszebb ruháját vette magára. Nagy gonddal kikészítette magát, felüveg parfümöt locsolt a hajára.

Megállt a tükör előtt. Sugárzóan szép volt. Egy percig gyönyörködött a szépségében. Halkan mondta magában, mintha bizony mentegetőzni akarna:

— Jogom van a boldogsághoz...!

Háromnegyedétkor elment hazuról...

* * *

Féltizkor jött haza. Fanyar volt a szájaíze. Gyűlölte egy kicsit önmagát, gyűlölte az életét. Üresnek, kifosztottnak érezte magát... boldogtalan-nak.

A szomszéd szobából áthallatszott az írógép kattogása. Félig nyitva is volt az ajtó, láthatta az urát. Ott ült az írógép mellett. Arcán valami különös fény sugárzott, az ujjai lázas gyorsasággal száguldtak a billentyűkön, mintha versenyre akartak volna kelni a férfi agyából előbukkanó gondolatokkal.

— Reggel óta dolgozik, — mondta önmagának az asszony s csodálkozva nézte az ura lelkes, mosolygó arcát...

— Vajjon miért mosolyog, mitől sugárzik az arca? Pedig egyebet sem tesz, csak dolgozik?

Liane elgondolkozott s egyszerre fülébe csengett Louise csendes, szelid hangja:

— Ez azért van, mert boldognak születtem...!

Liane leült egy fotelba, ott a szomszéd sötét szobában, nézte sokáig a férfit, aki boldognak született s szeméből hangtalanul peregtek a könnyek...

Franciából fordította: K. Lányi Piroška

NŐK A VILÁGTÖRTÉNELEMBEN

Irta: LÁZÁR ISTVÁN

KLEOPATRA

Ha egy picit rövidebb az orra, más volna ma a világ térképe, — jegyzi meg egy szellemes mondás a szépséges királynőről, aki Ó-Egyiptom utolsó uralkodója volt. Született diplomata, nagy cselszövő ez az asszonyi lángelme, aki a fáraók székéből, úgyszólván az egész világ fölött uralkodott, nem hadseregével, hiszen már lehányatott akkor Ó-Egyiptom csillaga, hanem — a csókjával. Micsoda hatalom is van egy női mosolyban, egy tündöklő szempárban! Milliós hadseregek szálltak küzdelemre egymás ellen, testvérnépek és nemzetek: a Keletrómai és a Nyugatrómai világbirodalom földrengető hadai és hatalmai tomboltak a szíve körül, mintha két tenger örvényei és tajtékzó hullámai csaptak volna össze küzdelemre egy kőszívű bálványért, akinek szépséges asszonyfejet, de abba rideg, számító értelmet adott a végzete.

Ah, dehogyan volt kőszívű bálvány! Egy vulkán lángolt a szívében s édes mosolyában tűzfergetegek záporzódtak, ölelő karja két acélpánt, hogy majd összeroppantotta a Római világbirodalom óriási bordázatát. Kleopatra és Antoniusz! Olyan volt az ő szerelmük, amelyhez hasonlót nem ismer a világtörténelem. Az örök nő és az örök férfi isteni színjátéka: két főhős, akik körül egy egész világ szolgáltatta a statisztériát abban a nagy-szerű tragédiában, melyben a halhatatlan Éva és a halhatatlan Ádám vívta meg harcát — és mind a kettő elbukott...

Elindult Antoniusz, a római köztársaság konzulja, hogy Kelet meghódítását befejezze, Oktáviánusz pedig — a másik konzul — Rómában maradt. Antoniusz maga elé idézte Kleopatrárt, Ó-Egyiptom királynőjét, hogy megbüntesse, amiért a Brutus-pártot segítette, ám ő esett a zseniális és veszedelmes szépségű egyiptomi királynő szerelmi hálójába. A parthusok ellen vívott, szerencsétlen hadjárata után, hadait Egyiptomba vezette és feleségéről, a nemeslelkű Oktáviáról megfélemedkezve, Kleopatra hatalmába került teljesen. Oktávia Oktáviánusz konzul nővére volt s bátyjával együtt azon fáradozott, hogy férjét kiszabadítsa az egyiptomi királynő kezéből, mind hasztalan: Antoniusz végkép rabja lett Kleopatrárnak, aki már több gyermeket is szült neki. Vad szerelmi tobzódásban telt az életük és a keletrómai hadsereg tétlenül vesztegelt, míg Oktáviánusz Rómában az állam-

fő teendőit kezdte gyakorolni szorgosan: szicíliai hadjáratának szerencsés befejezése után, mikor is a szenátus császári jogokkal ruházta fel, békét és rendet teremtett Itáliában s egymásután hódította meg a nyugati hadsereggel az alpesi népeket, majd a japidokat, a pannonokat és a dalmatákat csatolta a birodalomhoz, míg Antoniusz keleten egymásután ajándékozta el a római köztársaság gyarmatait a Kleopatráról született gyermekeinek, mégpedig »királyi« címmel. A szenátus erre nem is neki, hanem Kleopatrárnak hadat üzent. Antoniusznak ezer hajója volt, ebből kétszáz a Kleopatráé, ezenkívül százezer katonája és tizenkétezer lovasa; Oktáviánusz-

Hampton Hope, a londoni Opera művésznője

nak pedig csak kétszázötven hajóból állt a tengeri hadereje, a gyalogsága nyolcvanezer ember s vagy tízezer lovas. És az ambraki tengeröbölben nagy huzavona után találkozott a két hajóhad s a szárazföldi haderők is ott vonultak föl a parton egymás ellen. Akciumnál, az akarnianai hegyfoknál vívták meg az ütközetet Kr. e. 31-ben, szeptember 2-án s már-már Antoniusz javára dőlt a csata, mikor Kleopatra fölvonatta hirtelen a kétszáz hajója bíborvitorláit és hazafelé indult. Antoniusz megrettent. Megy Kleopatrára! És otthagya hajóhadát, hadseregét, világhatalmát, hadidicsőségét, mindenét, de mindenét... Hamar, Kleopatra után! Még a napiparancsot is elfelejtette kiadni őrzőgő kétségbeesésében... egy gyorsjárású hajóra szállt és fölvette Kleopatra a fehér hajójára s mosolyogva ölelte magához

Bányk Vilma

a férfit, ki csókjáért egy világot hagy el.

Vagy hét napig várt a szárazföldi hadsereg a vezérére, akkor Oktáviánusz hadához pártolt, ki a kisázsiai fejedelmek és lázadó városok megbüntetése után Egyiptomba vezette egyesített hadseregét. Mi lesz most? Se hajóhad, se hadsereg, se jóbarát, csak egyedül Kleopatra, ám a cselszövő asszony ekkor már szabadulni akart sorsüldözött szerelmesétől, azt hitte, megmenti magát, ha Antoniuszt öngyilkosságba kergeti, ezért azt üzentette neki, hogy ő már véget vetett az életének. Antoniusz elhitte és kétségbeesett. Behívta Erosz nevű rabszolgáját: Szúrj le! A rabszolga kardot rántott, de önmagát szúrta le. Antoniusz megrendülve nézte, aztán a kardjába dőlt...

E pillanatban érkezett a hír, hogy

Kis csónakom a Dunán...

Lil Dagover, filmsztár

Kleopatra él! A haldokló Antoniusz megparancsolta szolgálóinak, hogy vigyék a szerelmeséhez. Kleopatra nem tudta kinyitni magas sírboltja ajtaját, de megjelent fent, a sírbolt tetején lévő ablaknál s köteleket bocsátott le, hogy kössék rá Antoniuszt és húzni kezdte két szolgálója segítségével fölfelé, a sírboltjába. Akik látták, — Plutarkosz szerint, — sohasem láttak megrendítőbb jelenetet, amikor a vérral borított Antoniuszt fölhúzták a levegőbe. A haldokló hadvezér a karjait folyton Kleopatra felé nyújtotta és a királynő mindkét kezével belepapaszkodott a kötélbe s teljes erejéből húzta, hogy gyönyörű arca beletorzult az erőlködésbe és a félelembe, míg az alantállók biztató kiáltásokkal bátorították. Nagynehezen behúzták a

sírboltba és Kleopatra ráborult őrjöngő fájdalommal: Én édes Antoniuszom! Antoniusz vigasztalta és könyörögve kérte, hogy meneküljön Oktáviánusz elől... »Ne sirass engem, Kleopatra, a mostani szerencsétlenségem miatt s én boldogan halok meg, hiszen szerettél!« — és kilehelte szegény, szenvedő lelkét a szerelmese karjai közt.

Nincs Antoniusz! Csak most eszmélt rá Kleopatra. Őrjöngő kétségbeesésében megtépte ruháját s össze-vissza sebezteszaggatta körmeivel az arcát, keblét, az egész testét s rettentő fájdalmak és kínok közt fetrengett a sírboltjában, folyton Antoniusz nevét kiabálva. Jött Oktáviánusz, hogy elfogassa és a szerencsétlen királyné kibontott hajjal, zokogva borult Oktáviánusz elé, vérző sebeivel, dült arcával s mérhetetlen kétségbeesésével, de még így is olyan földöntúli szép

Ramon Novarro, filmművész

volt, hogy Oktáviánusznak el kellett takarnia az arcát, mert érezte, hogy ha ránéz, észbontó szépsége megejtí és el kell vesznie... Menekült a fájdalomában is ragyogó asszonyi démon elől, előbb azonban megengedte, hogy Antoniusznak mégegyszer halotti áldozatot mutasson be.

És lement Kleopatra két szolgálójával a sírboltba és szerelmese koporsójára borult. Virággal borította el a koporsóját, aztán megfürdött, pompás ebédet rendelt, megülte a halotti torát, majd bezárkózott a sírboltba, egy fűgés-kosárból mérges kígyót bocsátott elő és halálra maratta magát. Ott halt meg Antoniusz sírján, a virágok között...

Élt harminckilenc évet. Világokat mozgatott egyetlen mosolyával. Szeretett és szenvedett. Csodálatos asszonylélek! Azért halt meg, akit megölt. —

Az örök asszony.

A tél szépségei

A nyár eltompítja a szellemet. Amikor a test nagyon jól érzi magát: az intellektus elpihen.

Nem olvastam még ilyen statisztikát, de meggyőződésem, hogy minden nagy alkotás — télen születik. (Természetesen: a nyár emlékeivel telített lélekből.)

Télen mindenki visszatér a szobájába, sokan: visszatérnek önmagukhoz. Ez a visszatérés pedig soha nem unalmas. Ez az utazás, amely egyúttal hazaérkezés is: a tél legtisztább gyönyörűsége.

Felfedezzük az otthon szépségeit. Kis apróságok csodás értékét és nagyok hitt dolgok — jelentéktelenségét.

És mindig eszünkbe jut a nagy kínai bölcs, Lao-cse gyönyörű igazsága:

— Csak a saját lelked ablakán keresztül ismerheted meg a világot!

*

Vannak könyvek, amiket nyáron olvasni: képtelenség. Magunkkal cipeljük ugyan, de olvasatlanul hozzuk vissza. Talán bele is kezdtünk olvasásába, — de egy tücsök cripelni kezdett, szeszélyes alakú báránnyelű húzott el az ég alatt, valami virágillat csiklandozta meg az orrunkat: és már egyetlen sorára sem emlékezünk.

A könyvek csak szobába valók, amit saját atmoszférájukkal telíthetnek meg.

*

A kirakatok is minden évszakban más-ként és másként beszélnek hozzánk. A hideg, szürke levegőben azonban csillognak a reklámok és szinte harsognak felénk a kirakatok.

Talán lehetetlen megállapítani, hogy a nők mikor vásárolnak inkább: télen-e, vagy nyáron? De amíg más évszakokban mindig a maguk számára vásárolnak, télen — mások számára is.

Mert a tél a jótékonyság évszaka. Talán rossz csengése van ennek a szónak, ha nem adunk neki szép értelmet. Az ember alapjában véve primitív érzékenységű lény. Nyáron könnyen elfeledkezik mások nyomorúságáról, mert nem érzi olyan feltűnően

Télen azonban a meleg szoba lakója ezerszeresen érzi a künn didergők szünetét.

És megnyílik a szíve a legnemesebb emberi érzés és gesztus: a jótékonyság számára...

*

És a kályhatűz!...

Hiába, a legpraktikusabb központi fűtés: a kályhatűz varázsát nem pótolhatja.

A kályha mellett ülő ember vágytalan és szótlán. Mert a beszéd mindig az elégedetlenség kifejezője.

Ahol lángrozsák nyílnak: lefagnak a szóvirágok...

A velencei Campanile

Hamlet asszony

Szeptember 17.

...amióta eldöntöttem a súlyos kérdést, újra vidám és boldog vagyok. Az utolsó hetek borzalmasak voltak. Állandó bizonytalanság. Igen, vagy nem?! Tegnap este aztán színházban voltam és láttam Friderikát az ő csodaszép hosszú hajával: én is határoztam. Meg kell történnie! Megnövesztem a hajam! Egész hosszúra. Mint Friderika. Olyan szép volt. Ugyis ez lesz a nagy divat!

Szeptember 19.

Ha eszembe jut, nevetnem kell. Már nyolc esztendeje... Akkor még a Pista felesége voltam. Szerelmes volt a hajamba és egyenesen felbőszült, ha azt mondtam, hogy levágatom... Pista, igazán drága, jó ember volt, egészen addig, amíg nem kezdte ünni ezt a lármás életet és nem akart a vidékre költözni, egy csendes kis házba. Ez ugyan nem történt meg, de már maga a gondolat, a terv is kétségbejítő volt... Amikor aztán levágattam a hajam, nyolc napig egyetlen szót sem szólt hozzám és szakált kezdett növeszteni. Alapjában véve imponált nekem ez a viselkedése, minden esetre jellemes ember volt... Most aztán Lili a felesége, ez az excentrikus teremtés! Rettenetes élete lehet szégyen Pistának. De azért Lili tegnap a korzón, zöld hosszú ruhájában, nagyon elegáns volt...

Szeptember 21.

Mégis Lacinak van igaza! Rövidre nyírt aprófrizurával mégis csak sokkal kislányosabbnak látszom. Laci egyébként is azt akarja, hogy minél jobban kihangsúlyozzam egyéniségem kislányosságát. Éppen ezért ma újra levágattam a hajam. (Bár ugyan nem lett volna olyan sürgős!)

Szeptember 22.

Lincy volt ma nálam. Meg akarja növeszteni a haját!! Lincy azt mondja, hogy többet fog heverészni és édes süteményeket enni. És abbahagyja a túl-hajtott tornát és sportot. Mert most ez a divat. Lincynek van stílus-érzéke! Lincynek igaza van! Istenem, ha arra gondolok, hogy amikor etonra vágtam tegnap a hajamat, állandóan cigarettáztam és cüromot szopogattam...

Szeptember 24.

Milyen kedves ember a gróf! Az angol követtség attaséja és mindig azt mondja nekem, hogy én vagyok a legtisztább Gainsborough-típus, akit valaha látott. És hosszú történetet mesélt el valami lady Godiváról, akinek hosszú haja volt és ez a hosszú haj mentette meg szülővárosát az ellenségtől. (Nem

kivívott szabadságukat. A hosszú ruha és a hosszú haj: a régi rabszolgaság visszatérése. A Mester legalább is ellensége a hosszú hajnak. Alapjában véve igaza van. Mégis csak modern időköt élünk!

Szeptember 29.

Piri azt írja Párizsból, hogy mindenki hosszú haját hord. Antoinc, a hajkirály, megesküdtött, hogy soha többet nem vágja le egyetlen asszony haját sem, még ha millió dollárt fizetnek is érte. Eltökéltem magamban, hogy megnövesztem. Elvégre a divat parancsol!

Szeptember 30.

Egy amerikai újságban olvassom, hogy a mandulagyulladások száma, a rövid haj bevezetése óta harmincöt százalékkal csökkent. Minden esetre érdekes... És hogy a Boccaverde-i, dél-szicíliai szépségkirálynőnek két hosszú copfja van...

Október 1.

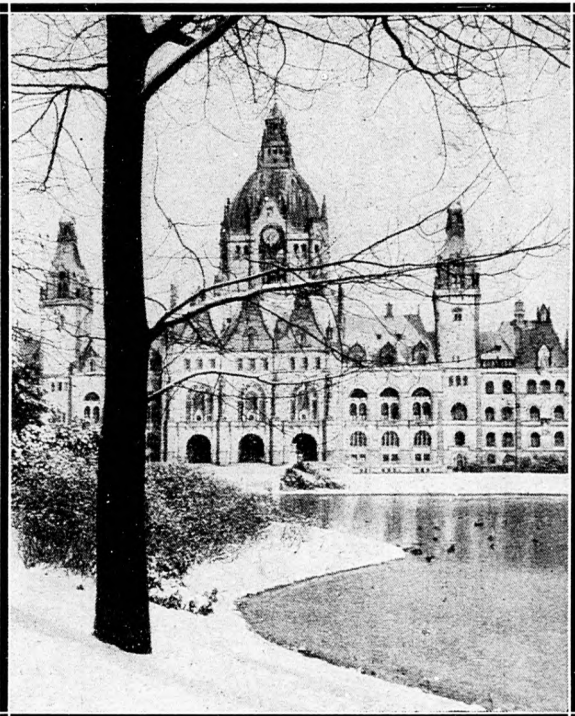
Egy statisztikai kimutatásban olvasom, hogy az utolsó tíz év alatt tizenöt hajtűgyáros lett öngyilkos. Borzalmas! És ennek én is okozója voltam. A rövid haj miatt... Tántoríthatatlan az elhatározásom, hogy megnövesztem!

Október 2.

Laci fogadni akart velem, hogy nyolc éven belül újra le fogom vágni a hajam. Kinevetett és azt mondta: borzasztóan nézek ki... Istenem, az átmeneti idők mindig kellemetlenek! És ezek a férjek csak a külsőt nézik!...

Október 10.

Nagyon izgatott vagyok! Felkerestem azt a jövendőmondó asszonyt, akit összes asszonybarátnóm meglátogatott. Hallatlan dolgokat mondott nekem! Hogy soha ne hordjak hamis ékszeret és óvakodjam egy — fekete asszonytól. A hónap végén pedig fontos levelet kaptam, amiért büntetés-portót kell fizetnem. És hogy egész világosan látja, amint egy nagyon gazdag, hatalmas-termetű férfi kedvesen meghajlik előttem és — kibontja a hajamat! Ez csak Laci lehet, a férjem! És gazdag lesz! És — kibontja a hajamat! De hisz ehhez az kell, hogy hosszú legyen a hajam... Most már tudom, hogy mit fogok csinálni! Most már látom az útát...

A hannoveri városháza

értettem egészen, de valami ilyesfélét mesélt nekem...)

Szeptember 25.

Egy pár hónapra teljesen visszavonulok, amíg rendesen megnő a hajam. Legalább lesz időm, hogy jó könyveket olvassak. Rendbe hozom a szekrényeimet, megírom azokat a leveleket, amikkel már oly régen tartozom. Végre lesz mindenre időm. Nem fogom hajszozni magamat.

Szeptember 26.

Margit volt ma nálam. Ragyogóan néz ki. Hihetetlenül fiatal, — pedig legalább másfél évvel idősebb nálam. Azért ilyen fiatal, mert rövid a haja. Azt hiszem, ostobaságot csinállok, hogy meg akarom növeszteni.

Szeptember 27.

Nagy vitám volt a Mesterrel. Ostobák az asszonyok, ha újra elvetik a már

A méreg mint gyógyszer

Hogy a féltékenység milyen halálos méreg, azt ha az életben nem láttuk volna, megtanulhatjuk Shakespeare drámájából, Othellóból. De hogy ez a halálos méreg gyógyszer is lehet, azt egy fiatal diplomata barátom bizonyította be előttem, kit a francia kormány éveken át keletre küldött szolgálattételre.

— Akkoriban Szíriában voltam. — mondotta barátom, — egyik nagyobb városban teljesítettem szolgálatot a konzulátuson. A franciák és angolok meglehetősen exkluzív társaságot éltek, de ez a kiválasztott kis társaság lassanként igen meleg barátságba keveredett. Én részemről egy fiatal francia mérnökkel és feleségével voltam a legjobb viszonyban.

Soha különösebb párt nem láttam. A férfi erős, hatalmas tagbaszakadt normandiai, óriás termete, de különösen széles keze és lába, mind paraszteredetről beszélt. Nem is titkolta, sőt mintha kissé dicsekedett is volna vele, hogy ősei közönséges normandiai halászberek voltak. Nagypapja szerzett valami vagyont és fiát, — a mérnök René Vency apját — már taníttatta és segítségére volt abban, hogy a fiú Rouenban egy vegyészeti gyárat alapítson. A gyár később hatalmas nagy vállalattá fejlődött és René Vency már tekintélyes vagyont örökölt édesapjától.

Harminc éves korában feleségül vett egy bájos, filigrán, kékszemű fiatal leányt, ki Normandia egyik legelőkelőbb családjából származott. A családról úgy tudták, hogy vérbeli leszármazottja a nagy tragédiarónak, Corneillenek és a család így rokonságot tart Corday Saroltával, a francia forradalom hőselkű, nemes, vérpadra hurcolt leányával. Ezek a nagy nevek kívül azonban a fiatal leányka egyéb hozományt nem is vitt férje házába, mert a család olyan szegénységben élt, hogy René Vencynak még a szülőket is támogatni kellett. Ezt

különben nagyon szívesen tette, mert életre-halálra szerelmes volt ifjú, szép feleségébe és egyébként is az áldozatkész és nagylelkű emberek fajtájához tartozott.

Az asszony is szívvel-lélekkel szerelmes volt urába. Minden okuk megvolt, hogy a legszebb, legharmonikusabb házaseletet éljék... és mégis...

— Nem volt talán gyermekük? — kérdeztem.

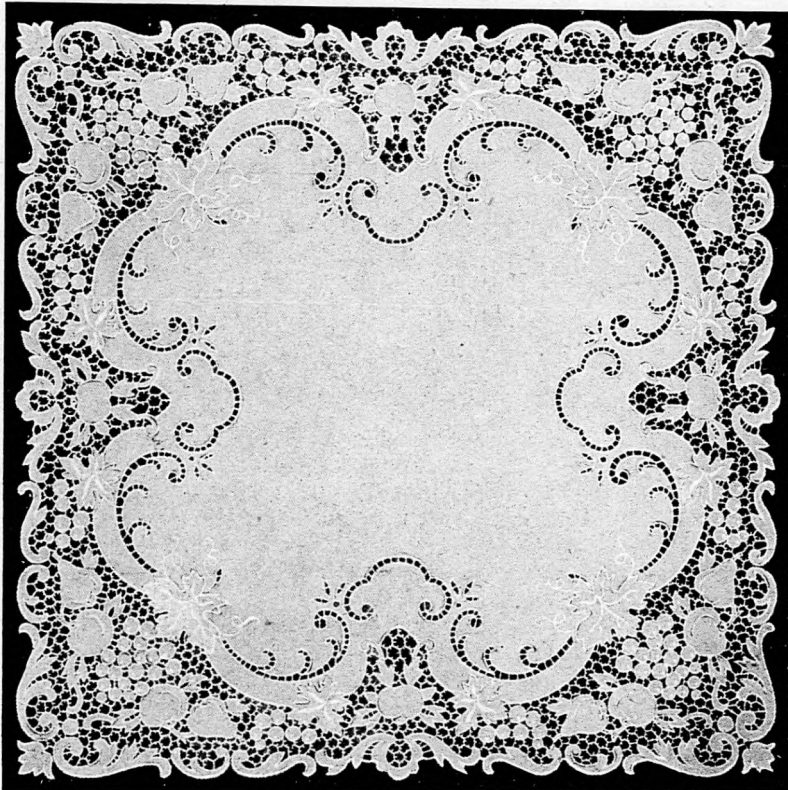
miatt, semmiféle emberismerete nem volt és nem tudott férjével bántani. Az oktan gyanúsításokra a legszerencsétlenebbül reagált, — elkezdett kacérkodni. Hideg elszántsággal, tervszerűen, de annál tökéletesebben. A férj szenvedélyes féltékenysége örvöngéssé változott, kezdődtek a kínos jelenetek, a brutálisszemrehányások, melyekre konok, macacs hallgatás, vagy újabb kacérkodás volt a válasz. René Vency pedig elkövette azt a szinte helyrehozhatatlan hibát, hogy feleségének egyetlenegy szót sem szólva, Szíriába, Kisázsziába helyeztette át magát, mint egy amerikai nagy vegyészeti gyár képviselőjét.

Mikor én Szíriába érkeztem, — folytatta diplomata barátom, — mindenki erről a különös házaspárról beszélt. Ugyanaz a René Vency, ki ma a legvidékebb, legközvetlenebb, legkellemesebb társalgók egyike, akkor szófukar, rideg ember volt. Télen-nyáron hat órákor kelt, belovagolt a várost, kilenc órákor már irodájában volt, szakadatlanul dolgozva, szitta az erős török dohányt és itta a feketekávéját. Öt órákor megint kilovagolt, de mindig egyedül. Kilenc órákor a klubba

ment és éjfélig velünk maradt. Ha volt egy kis szabad ideje, vadászni járt és mindig a legveszedelmesebb vadakra.

René Vency szemelláthatólag futott otthonából. Mintha kerülte volna feleségét, de más asszonnyal sem foglalkozott soha. Vencyné nagyvilági életet élt, fogadott, estélyeket adott, úgyszólván mindig társaságban volt, ezzel elárulta, hogy-önke is kínos otthon lenni. Ám ez a nő oly büszkén, oly fölényesen, oly hidegen viselkedett, hogy soha senki nem mert hozzá udvarlással közelíteni, noha látták, hogy férje elhanyagolja. Most az asszony a legragyogóbb, legboldogabb arcú teremtes, de ha akkor — ha akkor látta volna.

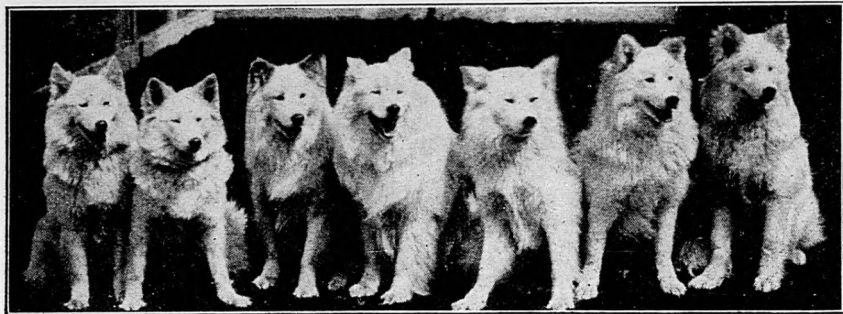
— És most valamit kérdek öntől, — fordult hozzám barátom. — Mondja kérem, lehetségesnek tartja, hogy emberek kö-

Riseliő-millő (Wieg Testvérek terve)

— Nem, — felelt barátom. — De mint normandiai ismerőseimtől hallottam, nem ez okozta közöttük a visszavonást. Származás, temperamentum, neveltetés, véraltkülönbség?... Mit tudom én? A két ember, ki egymás számára lett volna teremtvé, nagyon szerencsétlenül élt és nemsokára egymás gyötrőjévé, kínzójává vált.

A férj féltékenysége indította meg a lavinát. Ez a tagbaszakadt, normand óriás, talán paraszti származásánál fogva, talán valami furcsa önbizalmatlanság miatt nem tudta elhinni, hogy az asszony igazán szereti őt. Féltékeny gyanúsítások következtek s az asszony sokkal gögősebb volt, semhogy ezt humorral, gyöngédséggel kiegyensúlyozza. Nagyon is elkényeztetett, egyoldalú nevelése

Az angol kutya-szépségverseny jelöltjei

zött, akik egy fedél alatt élnek, egy asztalnál esznek, egy levegőt szívnak, kiknek ugyanazok az érdekeik és szükségleteik, lehetségesnek tartja-e, hogy ilyen emberek között tartós félreértések keletkezhetnek, holott szívükből, lelkük mélyéből szeretik egymást?

— De kedves barátom, — mondtam én, — hiszen rendszeren ezek a félreértések okozzák a legkeserűbb családi viszályokat és bajokat. Hányszor megtörtént már, hogy az apa kétségbeesetten hal meg abban a meggyőződésben, hogy gyermeke hálátlan iránta. És nem tudja, hogy ennek a gyermeknek szívét a fájdalom hasogatta az apa közömbössége miatt. Teljes lelkükből szerették egymást mindketten és egész életükben félreértették egymást. S anya és leány, testvér és testvér között hányszor megtörténik ez a dolog. A nagyon gyöngéd és finom lelkek közös végzete, hogy nem tudják kimondani azt, amit éreznek, nem tudják annak mutatni magukat, amilyenek valóban. Még azzal szemben sem, akit szeretnek. Milyen fájdalomtól szabadulna meg az ember, ha bele tudna látni a másik lelkébe...

— Nos hát, — folytatta barátom élen, — ilyen végzetes félreértés választotta el René Vencyt és feleségét. És ha a véletlen hirtelen közbe nem lép...

René Vency — mint mondtam, — szerette a legveszedelmesebb sportokat. Szíriának ezen a vidéken élnek a legvönnyörűbb és legvadabb arab lovak. És Vency lovaglási szenvedélye szinte betegessé vált és csak a legvadabb paripákban találta kedvét.

Egyzben egy beduin főnöktől fehér lovat vásárolt. A paripa félelmetesen vad és szilaj volt. Értelmes, mint egy emberi lény, de ha megvadították, nem lehetett bírni vele. Két lovasát, két arabot, úgy vetette le magáról, hogy mindkettő szörnyet halt. Az emberek babonás félelemmel irtóztak ettől a lótól és a beduin főnök ajándékba adta Vencynek, ki nagyon megörült a vad paripának és maga mondotta nekem, hogy jobban ragaszkodik hozzá, mint legjobb barátjához.

Sok vakmerő lovasbravurt láttam életben, de sohasem remegtem úgy, mint mikor ez az óriás normandiai felpattant

kedvelt paripájára. A nemesvérű állat orrcimpái reszkettek és vértől dagadoztak, mikor a nyeregben érezte lovasát. Szeme tüzelt és patáival a homokban toporzékolt. Hosszú farka és hosszú sörénye vadul lobogott és szőre is mintha láztól reszketett volna. Mesebeli táltosnak látszott, mely ismeretlen tartományokba akarja röpiteni lovasát.

És René Vency irtózatot dolgokat vitt véghez az állaton. Ma egy folyón ugratott át, holnap mély árkon, harmadnap széles sziklán, ahol százszor is nyakát szeghette volna.

Egyik este ott ült a klubban és fekete-kávét, meg bor mellett lováról beszélvén fogadást ajánlott az angol konzulnak, hogy egy tizenkét személyes terített asztalon át fog ugratni vele.

Mindnyájan felhőrdültünk és felhaborodva fordultunk a konzul felé, ki némi vonakodás után, de tartotta a fogadást. Ez már nem is életkockáztatás volt, hanem nekirohanás az ágyú torkának, mikor már meg van gyújtva a kanóc.

Elhatároztam, mindent megteszek, hogy ezt az örült tervet megghiusítsam. Vencyt derék, becsületes embernek tartottam, kit bizonyára szerencsétlen házaselete zavart meg és nem bírtam eltűrni, hogy így eszeveszetten rohanjon a biztos halálba.

Másnap kora reggel (délben kellett volna az ugratásnak megtörténni) elmentem Vency feleségéhez és elmondtam neki mindent. Míg beszéltem, figyelmesen néztem a fiatalasszony arcát. Krétafehér lett még a szájaszéle is s ebből láttam, hogy imádja férjét, ki őt olyan csúnyán elhanyagolja.

De nem sírt, nem panaszkodott, mindössze is csak annyit felelt: »Várjon reám néhány percig.«

Mikor visszajött, férje puskája volt kezében.

— Mit akar? — kiáltottam reá indulatosan. Mert már féltem, hogy az örült felzaklatott szenvedély őt is valami örvény felé sodorja.

— Kérem, jöjjön velem, — mondotta válasza helyett.

Szótlanul haladtunk le egymás mellett a lépcsőn, végig a kerten, le az istállóig.

Most már kezdtem gyanítani, hogy mi a szándéka. Azt hittem, meg fog kérni, hogy löjjem le a paripát és becsületemre mondom, megtettem volna.

De nem ismertem jól Vencyt. Most is magam előtt látom az egész jelenetet, mintha csak tegnap történt volna. A ló felénk fordította okos fejét és kérdően bámult reánk. És az a vékony, törékeny, szőke asszony engesztelhetetlenül hideg nyugalommal vállához emelte a puskát. Hallgattam, mert éreztem, hogy ennek így kell történni, a fegyver elsült, a ló csak egy pillanatilag ficánkolt, aztán élettelenül esett össze.

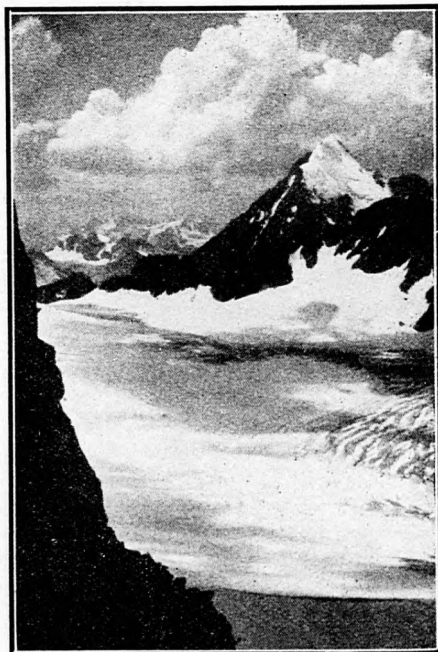
— És a férj? — kérdeztem izgatottan.

— A férj, — felelt barátom, — éppen a kertben volt. A lövés zajára az istállóba rohant. Ahogy megpillantottam, az volt első gondolatom, hogy az asszony mellé állok, megvédve őt a dühöngő, brutális férj ellen. Az asszony szívére szorított kézzel, szinte félholtan támaszkodott a falhoz, most ijedve meg attól, amit cselekedett.

René Vency nézte a halott, véreben fekvő lovat, nézett engem, nézte feleségét és láttam, hogy a hatalmas férfi arcán két nagy könnycsepp gördül végig. Ezt én el nem tudom feledni soha. Úgy tőlt félre újtábjól, mint én most ezt a széket és feleségéhez rohant.

— Te szeretsz?!... Hát szeretsz?! — és elvitte karjaiban az ájult asszonyt.

Meggyógyultak mindketten, visszajöttek Franciaországba és ma nincs boldogabb ember náluk a széles világon. Regényt írni róluk csak azért nem lehet, mert a boldog embereknek nincs történetük.

Sziklabérc a felhők között

Uraim, foglaljunk helyet

használjuk fel a pillanatot, hogy magunkra maradtunk és beszéljünk a nőkről!

— Soha ennyi szép lányt és asszonyt még nem láttam együtt! Mondhatom, valamennyibe szerelmes vagyok!

— Ez nagy baj, barátom, mert arra vall, hogy felületes vagy, nincs izlésed és tulajdonképpen senkit sem szeretsz. A kis gyermekre emlékeztetsz, aki nem tud válogatni a cukrászsütemények között, végül valamennyit befalja és elrontja a gyomrát. Az igazi férfi csak egy nőbe lehet szerelmes! A szoknyavadász skalpokat gyűjt, mint az indiánok. Diadaljelvényeket, melyeknél csak a menyénység a fontos. A valódi Don Juan, a nagy nő-szakértő, ellenben csak egyetlen királyi nőre vár.

— Ugyan! Hiszen a nőhódítókat éppen az jellemzi, hogy minden női szívet el akarnak rabolni!

— Nagy tévedés! Mert, mint Barriere francia író mondja a hódításról írt könyvében: a Don Juan és a szoknyavadász mind a ketten a macskafajhoz tartoznak ugyan, de csak úgy, mint az oroszlán és a házimaeska. És míg az egyik a pusztaiban él és nemes vadra vár, a másik a konyhában szakácsnőkhöz dörzsölődik és hulladékot könyörög.

— És ki az a nő, akiért mindenki mást érdemes elfelejtenünk?

— Az, aki legjobban betölti fantáziádat és legteljesebben egészíti ki a valódi lényedet. Jól értsd meg: a valódi lényedet. Tehát azt az embert, aki valóban vagy és nem azt, akinek mutatod magad. Mert lehet, hogy a külvilág előtt gyengéd, lírai léleknek mutatkozol, valójában azonban durva és erőszakos vagy. És az is lehet, hogy egész nap posztót mérsz, vagy lisztet mázsálsz, de a lelked mélyén képekért, utazásért, művészetért rajongsz. Ehhez a titkos, valódi lényedhez keressed az ideált.

— Elmélet, barátom! Oda

nézz, arra, a fekete estélyi ruhás, ezüstövű szőke Vénuszra! Ez az ideál!

— Tévedsz! Ez a nő csakugyan nagyon szép. Képzőművészeti szempontból tökéletes. De hideg és lélektelen. Az arcot semmi szellem nem fűti és a hangja kellemetlenül csúnya. Hidd el, hogy az ilyen szabályos szépségeknek van a legkisebb sikerük a férfiaknál. Mikszáth Kálmán mondja egyik regényében, hogy beleőrülni csak olyan nőbe szoktak a férfiak,

akiknek arcán valami rendellenes van. A szájuk metszése, az orruk, a szemöldökük, a mosolyuk, a szemük különbözik a megszokottól. Mert a szabályos szépséghez hasonló tömegesen található bármikor. De ha éppen az a kis rendellenesség izgatja, ha az vonzza, akkor kénytelen kitartani, mert senki másnál azt nem találja meg.

— Szóval az a szépséget találod a legfontosabbnak?

— Egyáltalában nem! A nagy női karriert befutott asszonyok sikerüket nem szépségüknek, hanem érdekességüknek köszönhetnék.

— És ki az érdekes nő?

— Aki illuziókat tud adni a férfiaknak. Felkölti és felfokozza legértékesebb tulajdonságaikat. Madame Pompadour például kiválóbb politikus volt, mint a korának bármelyik államférfia és a király egyetlen aktát sem írt alá, míg véleményét meg nem kérdezte. Más nők a férj művészi tehetségét fokozzák fel, vagy kereskedelmi zsenialitásokkal viszik előre a férfi pályáját. Az ilyen nő valószínű motorja a férfi lelkének, lendületet, energiát ad neki. Érthető, hogy nem lehet elszakadni tőlük. Az érdekes nő mindig kiváló csevegő is. Nietzsche szerint a boldog házasság feltetele az, hogy a nő kitűnő társalgó legyen. Valóban, nincs vonzóbb és kellemesebb szórakozás az elmés nő társaságánál. A férfiak mindig igen hálásak voltak azoknak a nőknek, akik értettek a szórakoztatás művészetéhez. Nézz oda, a szalon balsarkába. Látod milyen rajongva állják körül a férfiak Borsayné? Pedig ugye, nem szép asszony? De ellenállhatatlan kedvesek az apró ötletei, melyeket felrakétáztat. Az ilyen nő társaságába viszszavágyik a férfi és lassanként szépek látja a szellemen keresztül.

— És ha ezek után megkérdezném, hogy milyen a te női ideáloed?

— Úgy a kérdéset nagyon indiszkrétnek találnám, mert ez annyi, mintha azt kívánnád, hogy teljes leplezetlenségében tárjam eléd a testemet-lelkemet, legtitkosabb éneket. De

Mécs László:

A királyfi három bánata

*Amikor születtem, nem jeleztek nagyot
messiás-mutató különös csillagok,
csak az anyám tudta, hogy királyfi vagyok.*

*A többiek láttak egy síró porontyot,
de anyám úgy rakta rám a pólyarongyot,
mintha babusgatná a szép napkorongot.*

*Maga adta nekem édessége teljét,
úgy ajándékozta anyasága tejét,
hogy egyszer a földnek bennem kedve teljék.*

*Isten tudja honnan, palástot kerített,
aranyos palástot vállamra terített,
fejem fölé égszín mosolygást derített.*

*Ma is úgy joltozza ingemet, ruhámat
Ma is úgy szolgál ki, főzi vacsorámat,
mint királyi ember királyi urának.*

*Amerre én jártam, kövek énekeltek,
mert az édesanyám izent a köveknek,
szíve ment előttem előre követnek.*

*Amíg ő van, vígan élném a világom,
nem hiányzik nekem semmi a világon,
három bánat teszi boldogtalanságom.*

*Az egyik bánatom: mért nem tudja látni
egymást a sok ember, a sok-sok királyfi,
úgy, ahogy az anyjuk tudja őket látni?*

*A másik bánatom: hogyha ő majd holtan
fekszik a föld alatt virággá foszoltan,
senki se tudja majd, hogy királyfi voltam.*

*Hogyha minden csillag csupa gyémánt volna,
minden tavaszi rügy legtisztább gyöngy volna:
kamatnak is kevés, nagyon kevés volna.*

*Hogyha minden folyó lelkemen átfolyna
s ezer hála-malom csak zsoltárt mormolna,
az én köszönetem így is kevés volna.*

*Hogyha a föld minden színmézt átadom,
az ő édességét meg nem hálálhatom,
ez az én bánatom, harmadik bánatom.*

néhány részletet elárulhatok. Mindenekelőtt igazat adok Richelieu-nek, aki rendkívül fontosnak mondotta a nő járását. A láb a nő szépség oszlopa és a nő mozgulata árulja el származásának előkelőségét. Nem azt, melyet a nemesi név jelent, hanem melyet a vérben, idegeiben hozott magával.

A nő járása már egymagában elárulja a racet. Fontosak a fogak. A jól ápolt fog megszépíti a mosolyt, az egészség és fiatalság szimbolumát tükrözi elénk. És szeretem, hogy a kéz, melyet megcsókolok és amely egy pillanatra ott pihen az enyémbe: fehér, finoman ívelt és gyengéd legyen. De ez a gyengédség ne fadjuljon bágyadsággá, betegesen ernyedtek a lélek zavarairól beszélnek, titkos bánatokról, gyötördésekről, gátlásokról. A nő szépségének legnélkülözhetlenebb kozmetikája az egészség.

— Én bizony jobban szeretem az érdekesen sápadt nőket, mint a pirosarcúakat!

— Nincs igazad! A betegség romantikája a bidermayer időben volt divatos, amikor a nők és férfiak között valóságos öngyilkossági járvány dült és a nők krétát nyeltek, hogy sápadtak legyenek. Ma már azonban ráeszméltünk arra, hogy az öröm és boldogság legfőbb forrása az egészség. De különösen a szerelem követeli az ujjongó, fiatal erők teljességét, hiszen belőle fakad az új élet. A büszke, boldog, öntudatos szerelem nem is lehet más, mint egészség. Csak a bujkáló, gyáva, gyötördő szerelem rajonghat még a beteges sóhajtozásért...

— És mi a véleményed a kozmetikáról?!

— Feltétlenül szükség van rá, de csak izléses mértékkel. A kozmetikának nem az a célja, hogy a csúnya nőt széppé varázsolja, mert ez lehetetlen. Ellenben lehetséges az, hogy a meglévő szépséget hangsúlyozza és a szépség egyes mozaik szemeckéit összhangba hozza a nő egyéniségével, megjelenésének karakterével. Éppen ezért a kozmetika sohasem lehet unifor-

A havas végtelenben...

mis, nem lehet mindenkit egyformán festeni, korigálni, ondulálni. A kozmetika csak akkor szép és hatásos, ha egyénileg készül, mint ahogyan a nő is csak akkor vonzó és akkor a legellenállhatatlanabb, ha egyéniség!

— Szóval, mi a filozófiád végső megállapítása?

— Hogy az a legszerencsésebb találkozás, mikor Plátó emberei találkoznak. Plátó ugyanis azt meséli egyik filozófiai művében, hogy a régi legenda szerint az ember úgy volt teremtve, hogy egyesítette magában a férfit és a nőt. De később megharagították Zeust, aki úgy büntette meg őket, hogy kettévágta őket és azóta ezek

az elválasztott részek kutatják egymást. De a legnagyobb ritkaság, hogy azok találkozzanak, akik eredetileg is együvé tartoztak. Én azonban mégis hiszek az ilyen találkozásban. Csak éppen egy előfeltétele van ennek.

— És melyik az?

— Hogy lelkiismeretesen kutassunk, ne legyünk felületesekek és ne mondjuk azt, mi-ként te az előbb, hogy minden nőbe minden szép asszonyba és leányba szerelmesek vagyunk! *Paulus*

Tolsztoj Leó gróf aforizmái

(Az orosz szellemóriás keserű gondolataiban, amikkel különösen az asszonyokat illette, ha túlsötéten lát is mindent, de megcsillan az igazság fénye, amely feltétlenül alkalmas arra, hogy elgondolkoztasson. Ezért adjuk közre ezeket az aforizmákat, amelyek egy lángelme tüzijátékai.)

*

Ha két ember veszekszik egymással: egyiknek sincs igaza.

*

A nő az a csavar, ami körül az egész világ forog.

*

A nőt kulturális alárendeltsége nevében fosztották meg jogaitól, holott a nő kulturális alárendeltsége éppen a jogfosztottság következménye.

*

A hazardjátékot törvények tiltják, de hát akkor miért nem tiltják el a nők nagyrészének túlságosan kihívó öltözködését? Holott ez sokkal veszedelmesebb, mint a hazardjáték.

*

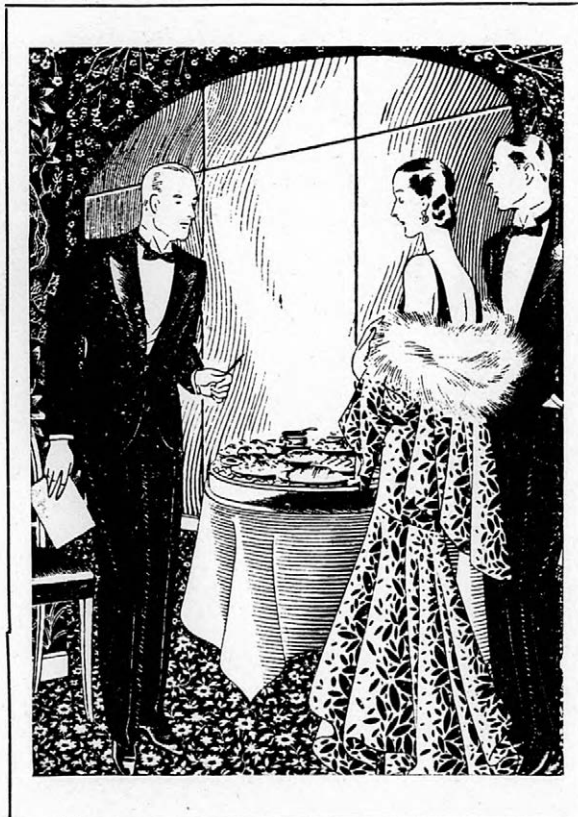
A nő a legnagyobb szikla a férfi tevékenységének útjában. Teljességgel lehetetlen: szeretni egy asszonyt és egyidejűleg valami férfias, nagy tettet végrehajtani.

*

Az ember boldogsága: az élet. Az élet boldogsága: a munka.

*

Az a férfi, aki a házasság keretei közt világraszólót akar alkotni, vagy teljesen ellenségként, vagy a legőszintébb harmóniában éljen hitvestársával.

Modelljeink minden más divatlapot két hónappal megelőznek!

J. 6015 és 6019. Komplé pasztellzöld gyapjú ripszből, világosabb színű ruhával és sötétzöld posztókabáttal. A kabát háromnegyed hosszú. Posztószegek díszítik a ruhát. Anyagszükséglet a ruhához 2.30 m, a kabáthoz 3 méter, 130 cm szélességű anyagból.

J. 6016 és 6020. Sikkes komplé barna marocainból. A ruhán fehér crepe de chine gallér, melyet elől úgy kötünk össze, hogy a két vége szabadon függjön. A kabátra hátul övet alkalmazunk. Anyagszükséglet a ruhához 3.85 m, a kabáthoz 3.65 m, 100 cm széles anyagból.

J. 6017—18. Kosztüm, a kabát és alj kék babos selyemből, hasonló alapszínű szegélyt és kabátbélést használunk. Fehér crepe de chine blúz zsabóval és hosszított kézelőrészsel. A blúz anyagszükséglete 2 m, a kosztümé 5.30 m, 100 cm széles anyagból.

*Minden ruha szabásmintája kiadóhivatalunkban kapható 2.40 P előzetes beküldése ellenében.
Kosztüm szabásmintája 4.80 P.*

Modelljeink minden más divatlapot két hónappal megelőznek!

J. 6021. Délutáni ruha üvegöld marocain de lanie-ből, sötétebb szegélyekkel. Berakott aljra illesztjük a mély, cakkos derékrészt. A derékon keskeny öv. Anyagszükséglet 5 m, 100 cm széles anyagból.

J. 6022. Látogató ruha világos pasztellkék marocainból. Világos szegélyezés, elől a nyakkivágásnál esokor.

A kézelő esokorban végződik. Anyagszükséglet 3.65 m, 100 cm széles anyagból.

J. 6023. Bolerós ruha, sötét flamingóból, fehér crepe de chine betét és buggyos ujjal. A bolerón szegődíszítés. Harangalj szoros derékkal. Anyagszükséglet 3.90 m, 0.60 m díszítő anyag, 100 cm széles anyagból.

J. 6024. Fiatalos ruha, pasztellrózsaszínű crepe de chine-ből. (Készülhet flamingóból, vagy könnyű gyapjúszövetből.) A gallér, nyakkendő és buggyos kézelő fehér crepe de chineből készül. Elöl berakásokkal és szegőkkel díszítjük. Anyagszükséglet 4.10 m, 100 cm széles anyagból.

Minden ruha szabásmintája kiadóhivatalunkban kapható 2,40 P előzetes bekiüldése ellenében. Kosztüm szabásmintája 4,80 P.

Modelljeink minden más divatlapot két hónappal megelőznek!

J. 6044. Elegáns látogatóruha, fekete georgette-ből, fekete csipke és szegődíszítéssel. A harangalj csipkeszegélyben végződik. Anyagszükséglet 4.20 m, 100 cm széles anyagból.

J. 6045. Estélyiruha, fekete georgette-ből, mely kis bolerókabátkával dél-

után is felvehető. A bolerót eerü színű csipke díszíti. Alj asszimétrikus harangrészekkel. Anyagszükséglet 4.75 m, 100 cm széles anyagból, 0.75 csipke, 80 cm széles anyagból.

J. 6046. Elegáns, erőskék georgette látogatóruha, fodros aljjal és fehér georgette gallérral. Az öv hátul cso-

korba van kötve. Anyagszükséglet 6.75 m, 100 cm széles anyagból.

J. 6047. Elegáns tearuha piros georgette-ből. Egészen szoros csipő, aljon három harangfodor. A szoros ujjra háromnegyed hosszúságú bő ujj borul, szabószzerű dísszel. Anyagszükséglet 6.50 m, 100 cm széles anyagból.

Minden ruha szabásmintája kiadóhivatalunkban kapható 2.40 P előzetes beküldése ellenében.

Kosztüm szabásmintája 4.80 P.

Modelljeink minden más divatlapot két hónappal megelőznek!

J. 6048. Táncruha, fiatal leányok részére fehér marocainból. Nyakkivágáson és a csipőrészen fodrok. Az alj harangszabású. Fekete és piros díszvirág az övön. Anyagszükséglet 4.70 m, 100 cm széles anyagból.

J. 6049. Táncruha, sötétzöld crepe de chine-ből fiatal leányoknak. Az alját

varrjuk. A derékon keskeny öv. Anyagszükséglet 3.75 m, 100 cm széles anyagból.

J. 6050. Biborszínű bálruha, crepe satinból. Az újszerű alj csipőn az alakhoz simul és bő harangrészekből van összeállítva. Anyagszükséglet 3.50 m, 100 cm széles anyagból.

J. 6051. Táncruha, sárga, selyemmusk-

kos aszúrral van az aljhoz erősítve. Élénk művirág díszíti. Anyagszükséglet 3.75 m, 100 cm széles anyagból.

J. 6052. Fiatalos táncruha, türkiszszínű crepe de chine-ből. Az aljon legyezőformájú berakások, a keskeny fodrok csoportosan elrendezve díszítik a hosszút, csínót. Anyagszükséglet 3.50

AZ ANYA MELEG KEZE

Beszélgetés egy nagyon okos asszonnal

A közelmúlt napokban egy rég látott úriasszonnal találkoztam a Nemzeti Színházban. Hosszabb felvonásköz volt, — vagy tizenöt percig beszélgettünk a kellemesen fűtött előcsarnokban. Miután tudtam, hogy pár hónappal ezelőtt adta férjhez egyetlen leányát, természetesen a fiatalok iránt érdeklődtem. Hogy érzik magukat, kaptak-e már lakást s ha igen, hol... és így tovább.

— Oh, ami a lakást illeti, — mondta, — ez volt a legkönnyebb az egész dologban.

— Igazán? — kérdeztem meglepetten, mint aki tudja, hogy a hölgy — negyvenöt-ötven év körüli özevgyasszony — szerény nyugdíjból és idősebb fivére támogatásából él.

— Egyszerűen átengedtem a magam lakását, — felelte.

— Mit nem mond!... És nagyságos asszony?

— Én egy nagyon kedves, csinos albérlési szobát vettem ki egy ismerős úri-családnál.

— Nahát!... — csodálkoztam, még pedig teljes őszinteséggel, ezen a nemes gesztuson, sőt: mintaszerű anyai dőzsat-készségen.

— Nézze... Ahhoz nem volt elegendő anyagi erőm, hogy új otthont rendezek be a fiataloknak és mégis azt akartam, hogy jól, nagyon jól érezzék magukat. Eszembe jutott a magam fiatalosága, az én boldog menyasszonykorom. Hány kedves, meghitt órát töltöttem el a völgyenyemmel, miközben a jövő képét színeztük ki... egyre csak ábrázoltunk, álmodoztunk a mi kis fészünk körül, előre berendezve gondolatban a három szobát, minden egyes bútordarabnak kijelölve a helyét... nem feledkezve el itt egy vázáról, ott egy képről, perzsaszőnyegről és futószőnyegről, függönyről és asztalterítőről... És tudja, mikor lett komplett a lakásunk? A házasságunk tizedik évfordulóján. Most, hogy a lánykám férjhezadtam, arra gondoltam: jóságos Isten, hiszen ezeknek még az is szörnyű gondot okoz, hogyan teremtsék elő a legszükségesebb bútordarabokat és háztartási eszközöket... mikor jutnak majd hozzá azokhoz a dekoratív dolgokhoz, amelyek az otthont olyan kedvessé, vonzóvá és meleggá teszik!? Talán tiz, talán csak húsz év múlva. És én esetleg ne lássam az egyetlen lányom új otthont és ne tudjak örülni vele együtt a szép lakásnak, a gyönyörű holmiknak?... Nem, ezt nem tudtam még csak gondolatban sem elviselni. Odaadtam bizony én a lakásomat, teljes fölszereléssel együtt és mondhatom magának, boldogan adtam oda, — ahogy a német mondja: »mit warmer Hand«, az élő szülő

meleg kezével... mert más az, mikor a gyermek ebből a meleg anyai kézből kap, mint ha már hideg a kéz és még csak egy gyermeki csókot sem lehet ráhelni többé.

Nagyon meg voltam hatódva.

— Szép és nagy dolgot művel, nagyságos asszonyom. De engedje meg, hogy mégse csodálkozzam túlságosan rajta. Mindig okos asszonnak tartottam...

Közbevágott:

— Oh! — és rövid kacaj csilingelt ki még most is ép fogsora közül. — Azt hiszi, az ilyesmihöz elegendő az, amit maguk férfiak asszonyi okosságának mondanak?

— Na és természetesen anyai sziv... — siettem kipótolni.

— Az sem, barátom.

— Szeretném, ha a maga szájából hallanám a definíciót, nagyságos asszony.

— Megpróbálok... Az okos asszonyt elsősorban az teszi, hogy megértő másokkal szemben. A jó anyát odaadás és önzetlenség jellemzi. Attól, hogy nem mondok le a megszokott kényelemről és nem adom át a lakásomat, maga szerint és mások szerint még nem lennék kevésbé okos, sőt rossz anya sem.

— Hát akkor?...

— Engem egy nagyon közönséges emberi ösztön vezetett: az, hogy szeretem, ha szeretnek. Anya vagyok, tehát ha szeretetre vágyom, ezt csak a gyermekemtől kaphatom meg. Nos, én azt akartam, hogy a leányom változatlanul szeressen akkor is, ha egy idegen férfi nevét veszi fel, ha elindul az életnek arra az új ösvényére, amely a természet örök törvényénél fogva mindnyájunkat más irányba vezet, — kit közelebbre, kit távolabbra, — de többé nem vezet vissza az elhagyott szülői házba. Bevallom magának, nem tudok szeretet nélkül élni és volt bennem annyi merész önzés, hogy a szeretet legmagasabb hőfokát biztosítsam a magam számára annál az egyetlen lélynél, akit mindenkinél jobban féltek és imádozok.

— Értem, asszonyom... és engedje meg, hogy az önzésnek ezt a maximumát én mégis a legnagyobb önzetlenségnek tartsam.

— Jó... ne nyargaljunk a szavakon. Én változatlanul önzésnek tartom.

— A kedves leánya másképp itéli meg, fogadni merek.

— Az más. És boldoggá tesz, ha ezt mondja, mert ha a lányom önzetlennek találja a cselekedetemet, akkor biztosan mindig hűséges és ragaszkodó lesz hozzám. Ő is, az ura is.

— Gyakran látogatja meg őket, nagyságos asszony?

Egy kicsit elgondolkodott, aztán enyhe kis mosollyal mondta:

— Az első hónapban kétszer, aztán háromszor... de most azt a hibát követtem el, hogy minden héten fölmentem hozzájuk.

— Hiba?... Hol itt a hiba? — kérdeztem.

— Még mindig nem ért. Mondtam már, hogy azt akarom, az az egyetlen vágyam, hogy a fiatalok nagyon szeressenek.

— Értem, értem... de ez mégis csak túlzás. Nem gondolja?

— Lehet. Talán még ennyiszer sem kellene.

— Miért?... Csak tán nem...

Felragyogott a szeme:

— Oh, nagyon szívesen látnak. Nem akarnak elengedni... mindenáron ott tartanának ebédre, vacsorára... és tele vannak panasszal, hogy olyan ritkán nézek fel hozzájuk... a vöm egyenesen kijelentette, hogy nagyon megharagszik rám, ha mindennap nem látogatok el... azt mondja, neki szüksége van rám, a tanácsaimra, a tapasztalataimra, meg hogy olyan szívesen hallgatja, amikor régi dolgokról mesélek... A múlt héten, képzelje csak, elküldte hozzám a kis cselédjüket, hogy azonnal menjek el hozzájuk, valami kis baj van, de ne ijedjek meg, jelentéktelen a dolog, csak szükségük van rám... Bizony, megijedtem egy kicsit és siettem hozzájuk. Mikor belépek, nevetve fogadnak, össze-visszacsókolnak és azt mondják: »Nahát, most becsaptuk a kedves mamát.« — »Hogyan?« — hebegtem. »Hát csak úgy, hogy szépen idecsaltuk magunkhoz.«

Nagyot nevettem.

— Remek gyerekek, — mondtam. — És remélem, most már sűrűbb vendég náluk.

Az okos asszony, a drága mama megvárta a fejét:

— Nem... Nem engedek az elveimből. Ha én egyszer a fejembe veszek valamit, azt nem lehet onnét kiverni. Már pedig azt is eltökéltem magamban, hogy tiz, sőt húsz év múlva is szeressen a leányom, a vöm és — ha Isten segít — az unokám. Én előrelátó asszony vagyok...

... A következő felvonáshoz csöngtetek. A kezét nyújtotta és én olyan áhitattal csókoltam meg, mint egy igazi nagy-asszonyét.

*

Ezt a rövid, de bizonyára tanulságos beszélgetést azért irtam meg, hogy a fiatal asszonyok mamáinak véleményét is megtudjam: helyes-e, okos-e, ahogyan ez az úrinő cselekedett (mert e sorok írója annak tartja) s vajjon az ilyen magaviselet vagy másféle eljárás alkalmasabb-e arra, hogy férjhezadott leány és anya közt mindvégig szíves, meleg, odaadó és — ami fő — őszinte legyen a viszony? Türelmetlenül várja a választ

A társaságból

Halló! Csókolom a kezét. Nagyságos Asszonyom!... Tudom, hogy farsangkor minden szépasszonynak nagyon sok a dolga, éppen azért nem rabolom el drága idejét. De ezt el kell mondanom, hogy Nagyságos Asszonyom is mulasson az eseten.

Egy kis községben nagy tűzvész pusztított és a község nagyrésze porig leégett. A tűzkárosultak az előljáróságra szaladtak, arra a hirre, hogy a község segélyben részesíti őket. A segélyt kérők közt ott jajveszékelt Kohn barátunk is, akinek a háza azon a vidéken volt, amelyet a tűzvész megkimélt. A jegyző rákiáltott:

— Hát maga milyen alapon kér segélyt? Hiszen a maga háza nem égett le!

— Leégni nem égett le, — felelte barátunk, — de én is nagyon megijedtem!

Hivatalos beszámolóm: a Kormányzó Úr Littke Jenőnek, nyugalombavonulása alkalmából ei- ismerését fejezte ki. A török kormány Taksin bej köv. tanácsost, a budapesti török követség helyettes vezetőjét Triestbe helyezte át, helyébe Barsi bej köv. tanácsost küldte Budapestre. Barsi bej eddig az ankarai külügyminisztériumban működött. József Ferenc főherceg családjával együtt az alcsuthi birtokról visszatért a fővárosba.

A Széchenyi-bál, amelynek nagyszerű megszervezésén a leghozzáértőbb bálbizottság dolgozik, február elsején lesz a Hungáriában. A Katolikus-bált február 8-án tartják meg a Vigadóban. Elnök: Gyulay Pál, alelnök: Wessely Géza. Bálroda a Katolikus Körben (Molnár-u. 11.).

Fényes siker és nagyszerű hangulat jegyében zajlott le a Tearóza Álarcos Est, a Gellért-szállóban, herceg Esterházy Antal vezetése mellett. A Székely Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesülete legközelebbi ismerkedési teaestélyt február 7-én este 9 órai kezdettel tartja a Britannia-szálló termeiben.

Közbevetőleg elmondom egy közismert fiatal író esetét, aki a klubban eldicsekedett, hogy milyen nagyszerűen tud ródlit vezetni. Egy színész barátja el is ment vele ródlizni. Az író kezébe veszi a kormányt és kezdenek lefelé csúszni. Alig csúsznak pár métert, az író nekivezeti a ródlit az

egyik fának, a ródli felborul és mindketten az árokba pottyannak. A színész nyöszörögve feltápáskodik és így szól:

— Így én is tudnék vezetni!

— Igen, — feleli az író, — most már könnyű, amikor megmutattam!

Himnhireim a következők: Arlotta Mario budapesti olasz követ leányát: Liliannát eljegyezte Giovanni de Astis, a budapesti olasz követség első titkára. Szabó Puzsika kedves előfizetők Hajdu-

a magyar dalt magyar ruhában, a spanyolt spanyolban, a németet pedig korhű Biedermeyer-ruhában énekli. A daloknak ilyen szcenizozott, újszerű interpretálása olyan művészi élmény lesz amelyről — remélem — Nagyságos Asszonyom is személyesen akar meggyőződni.

Nem szeretném elfelejteni, azért most mondom el ezt a kedves történetet, amely az úgynevezett »kiméletes közlés«-nek szinte prototípusa.

A súlyos beteg megkérdezi az orvostól:

— Mondja, doktor úr, nagyon rosszul vagyok?

— Hát, — feleli a kiméletes orvos, — olyan nagyon rosszul nincs, barátom. De én a maga helyében már folytatásos regény olvasásába nem kezdenék!...

Az Országos Gárdonyi Géza Irodalmi Társaság január havi felolvasó ülésének kiemelkedő műsor-száma volt Gergelyffy Gábor dr.-nak, a társaság tagjának, költemény felolvasása.

A Zeneakadémiában fényes művészi és anyagi siker jegyében zajlott le az új magyar női kvintett hangversenye. A fiatal művészlányok közül külön ki kell emelnünk Nagy Ilonka a finom, nemes és pompás művészetét, de Kötösky Jolán, Ragyóczy Joli, Tóth Thézi és Szathmáry Margit is őszinte elismerésünket érdemelte ki. Nagy Ilonka érdeme a kvintett megszervezése, amelynek koncertjeiben minél többször szeretnének gyönyörködni a klasszikus kamarazene őszinte élvezői.

Egy fájdalmas halálesetről is kötelességem beszámolni. Kozmáry Eleménné Teschler Nóra, kedves régi előfizetők Pécssett hosszas szenvedés után elhunyt. Őszinte részvétellel együtt érzünk a gyászoló családdal.

Bejejezésül elmondom Nagyságos Asszonyomnak két kereskedő beszélgetését, amely gazdasági helyzetünkre és a pósta drágítása miatt bekövetkezett állapotra egyaránt jellemző.

— Mióta megdrágították a postát, — mondja az egyik, — beszünttettem a körlevelek szétküldését.

— Na és mit csinál helyette? — kérdi a másik.

— Elmondom a dolgot a feleségemnek és másnap már az egész város tudja.

További vidám farsangolást kívánok Nagyságos Asszonyomnak és

kezeit csókolom.

Januári nyár

böszörményben, a Bocskay-téri templomban esküdött örök hűségét rozgonyi Osváth Imrének. Az esküvői szertartást Kiss József ref. lelkész, a menyasszony sógora végezte. Tanuk voltak: vitéz Gellén János és rozgonyi Osváth Gyula. Nyirbogáti és milotai Milotay Margitkát nőül vette vágevecsei Babó Sándor, m. kir. járási állatorvos, Budapesten. Eötvös Erzsébet kecskeméti kedves előfizetők és Székér Endre szolnoki gyógyszerész jegyet váltott egymással. Mindannyiuknak a legjobb szerencsekívánatainkat küldjük.

Felhívom Nagyságos Asszonyom figyelmét a Zeneakadémia kistermében február 8-án levő hangversenyre, amelyet Kalmár Pál és László Imre, a két népszerű dalénekes rendez, Farkas Jenő cigánybandájának kíséretével. Az est külön érdekessége lesz dr. Dobák Ferencné Troznyi Kató fellépte, aki három dalt fog előadni stílusos ruhákban, amennyiben

Északi vándorok

MAGYAR IFJUSÁG LAPJA

##

ANDRÉE VISSZAJÖN...

Három évtizeddel ezelőtt indult el útjára a legkiválóbb és legképzettebb sarkkutatók egyike, a svéd származású Andrée Soloman. Akkoriban az egész művelt világ a legfeszültebb érdeklődéssel kísérte Andrée eszméjét, ki léghajón akarta a tájat megközelíteni, melyet még ma is a halál birodalmának hívnak. A Spitzbergről indult el két társával együtt és légnagyjával együtt örökre eltűnt a három hősleikü ember.

Most, mikor az örök hó és örök jég világában megtalálták holttestüket, melyek egészen épek, — mintha csak virrasztottak volna a halál birodalmában, — az egész művelt világ meghatott tisztelgése száll a néma hősök felé, kiket jégsírjukból kiemelve hazahozat hálás nemzete. Andrée-ékát sokáig keresték. Expedíciók indultak el kutatásukra és néha-néha azt remélhettük, talán élnek valahol, ismeretlen, jóindulatú néptörzsnél találva menedéket. Élnek és nem tudnak hírt adni magukról, tudományos felfedezéseikről? ... Vajjon nem rosszabb, nem rettenetesebb — ez a halálnál is egy Andrée-ra nézve? ...

Most már megszűnt a kétség, a találgatás, mert harminc hosszú esztendő múlva megjött a válasz. A végleges, a megfellebbezhetetlen. Andrée-t diadalmos díszkíséret hozza haza hazájába. Mert lehet, hogy ott az örök hó fagyos fehér birodalmában csakugyan nem volt ő egyéb, mint virrasztó, mint őrző, őrzője jegyzeteinek, írásainak, felfedezéseinek, most megtalálták ezeket is és Andrée nyugodtan pihenőre térhet hazája földjében.

És míg a gyászlobogójú repülő, majd hajó viszi Svédország felé a hősök testét, az ember önkéntelenül a többiekre gondol, kik elindultak az ismeretlenség, a bizonytalanság, a ködös partok felé. Elindultak az olyan kétséges diadal és a majdnem biztos halál, pusztulás felé. Mi üzte, mi kergette, mi hajtotta őket?

Talán csak a költő szavaival felelhetünk reá:

»Érc és hármass erő övezé meliét, ki először a vízre bocsátá kis [tutaját.

S vad tenger kényére vetette reá a törékeny, könnyű hajót,
S elhagyva hazáját, szállt ki a Keletre a Hajnal büszke kapuja felé,
Hol habra-hab ezredek óta döngött a Hajnal boltozatán.«

Mikor mély meghatottsággal és tisztelgéssel hajlunk meg a hősöket hozó hajó előtt, szemünk előtt feltűnik az első kivájt homorú fadarab, melyen az ember, kinek »érc és hármass erő övezé mellét«, több százezer esztendővel ezelőtt vízre szállt, az ismeretlent keresni.

Légköri csapadékok szabályozása

Az elmúlt hetekben Hollandiában az egész tudományos világot érdeklő kísérletezések voltak arra nézve, hogy mint lehet mesterséges esőt, vagy harmatot csinálni. A légköri lecsapódások szabályozása, már régen egyik legfontosabb problémája az emberiségnek, mert hiszen természetesen az egész gazdasági élet teljes átfarmálódását hozná maga után. Mihelyest az embernek módjában volna meghatározni, hogy mikor essék az eső és mikor süssön a nap, mindjárt törvényerejű rendelkezéseket kellene hozni a beosztásra és szabályozásra:

Veart, hollandiai tudós régóta kísérletezik a dologgal, legutóbb igen szép, számbavehető eredményeket produkált. Veart ezúttal arra vállalkozott, hogy szép időt fog csinálni. Két hárommotoros géppel indult el az időjavítási kísérletek végrehajtására. A két gépen hét métermázsa apróra tört jeget helyeztek el. Mikor a két repülőgép körülbelül 700 méter magasságban egy sűrű, nagy felhő felé került, Veart kiadta a parancsot, hogy az apró jégdarabokat szórják a felhőre. A gép ekkor pontosan Hága felett volt és Hágában körülbelül tíz percig sűrű eső esett, majd az esőfelhő szétfoszlott és csodálatosan szép napfényes idő lett.

Az emberek már régen kísérleteznek azzal, hogy urai legyenek az időjárásnak. Mindnyájan ismerjük a viharagyúkat, melyek felette kezdetleges és sikertelen módjai voltak az időjárás szabályozásának. Ma már teljes tudományos felkészültséggel foglalkoznak ezzel a fontos problémával, Amerikában és Európában egyaránt folyton kísérleteznek, a tudományos világ egyöntetűen úgy vélekedik, hogy nem elkergetni kell a felhőket, hanem ellenkezőleg, siettetni kell a felhőkből a víz lecsapódását. Aminek következtében a felhő megsemmisül és kisüt a nap.

Ezideig a hollandi tudós, Veart, végezte a legsikerültebb kísérleteket és ő érte el a legszebb eredményeket.

A tudományos világ azonban úgy látja, hogy Veart kísérletei, bár igen érdekes és meglepő eredményeket hoztak, még távol vannak a biztos pozitívumtól. Mindamellert haladunk előre a megkezdett úton. A repülőgép, a drótnélküli táviró, a rádió százada megtanított bennünket arra, hogy a »lehetetlen« szót nagyon ritkán és óvatosan kell használnunk.

A grammofoon ötven esztendő

Ötven esztendeje, hogy Edison kezéből kikerült a grammofoon őse, melyet fonográfának hívtak és bizony a mai minden művészárnyalást visszaadó gramofonszerkezethez viszonyítva, igen primitív jószág volt úgy szerkezetére, mint teljesíthetőségére nézve. Edison fonográfja egy staniollal bevont fémhengerből állt s a hangdoboz tője ebbe a staniollemezbe véste, vagyis onnan vette fel a hangrezgéseket. Nagyon primitív, recsegőhangú, kellemetlen, ormóttan alakú jószág volt ez a fonográf, melyről ugyanannyi rossz viccet gyártottak, mint hajdanában az anyósokról. Eleinte megcsodálták ugyan az idomtalan nagy jószágot, melybe ha az ember belebeszél, pár perc múlva gyönyörködhetett saját eltorzított hangjában. Olyanforma gyönyörűség volt ez, mintha valaki görbe tükörben nézegeti a saját ábrázatát.

Azonban ahhoz értők azonnal átlátták a fejlődési lehetőségeket és eshetőségeket, mit a masina nyújt és egyre dolgoztak tökéletesítésén. Berliner Emil tökéletesítése alapján született meg a grammofoon mai formája, melynek igazi diadala, a rádióval való egyesülése.

Ötven esztendővel ezelőtt született és milyen diadalmos volt az útja! Az embernek igazán kedve volna minden ötven évben egy kicsit körülnézni a siralomvölgynek csúfolt földi világban. Megnézni, micsoda fantasztikus meglepetések várnak utódainkra!

Menyasszonyi kelengye költségvetéseket

és vászonmintákat küld **Fleischmann Kelengye-áruház** Budapest, IV. Kálvin-tér 2

Színházi bemutató

NEMZETI SZÍNHÁZ:

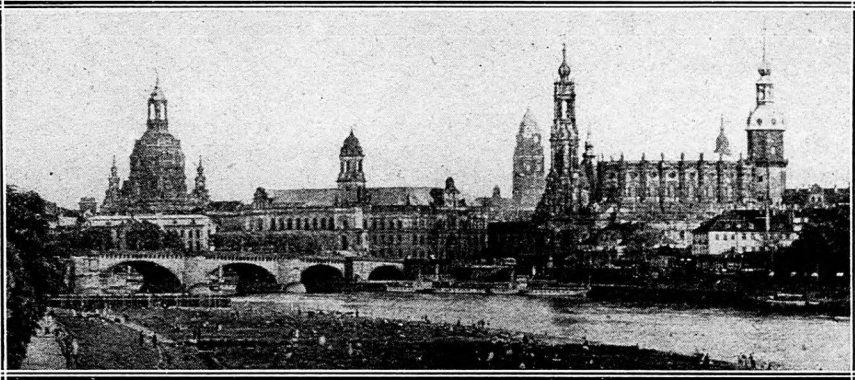
»A bécsi menyasszony«

Idestova tíz esztendeje, hogy a Nemzeti Színház egy helyben topog. Három-négy háziszerezőjének konyhájából évadról-évadra egyforma ízű és formájú termék kerül ki, a recipéjük is közkézen forog, mindenki használhatja és használják is, ha mindjárt nem is adnak hozzá »elsőrendű anyagot.« Közös sorsa a szellemi produktumoknak: eleinte ujjongva fogadják, később megszokják, végül ráúnak. A Nemzeti Színház igazgatója, a magyar dramaturgiának egyben legkiválóbb művelője, nem tegnap óta érzi ezt, mégsem tudott segíteni magán és a színház műsorán. Azt a művészi szabadságot, amely a magán-színházak éltető levegője, a Nemzeti Színháznál bizonyos hagyományok és sajátos szempontok korlátozzák. Nem magyar különlegesség ez, kérem, — így van a világ legrégebb, legelső nemzeti színpadán, a Théâtre Français-nál is. Sőt: a francia közszellem még a miénknél is szigorúbban ragaszkodik a klasszikus színműirodalom s

színjátság tradíciójához, féltékenyen őrködve egy hatalmas szellemi mult minden nagy értéke felett. Ami új jön, annak bele kell simulnia a régibe. A »ma« nem függetlenítheti magát a »tegnap«-tól. A ma a tegnap talajából táplálkozik, a ma a tegnap törvényes örököse. A Théâtre Français-be sokkal kevésbé mulatni, mint inkább megilletődni, felmagasztosulni jár a francia, teleshívni magát az ő csodálatosan gazdag kultúrájának szépségeivel, amelyeket nem enged elhervadni. A mi Nemzeti Színházunk is buzgón ápolja a multat, bár nem egyszer a széles közönségréteg dermesztő közönyével találkozik. Lehet, hogy mult századeleji irodalmi nyelvünknek a színpadra kevésbé érett kifejezőkészsége és egyébként is kiforratlan volta riasztja vissza a publikumot a magyar drámairodalom első apostolaitól. Viszont a mult szá-

zad második felében írt színpadi művek levegője és témája az, amely a mai embertől mérföldes távolságban van s így nem tudja érdekelni.

Nagy és nem írgyülésreméltó gond tehát jó műsort csinálni a Nemzeti Színházban. Hevesi Sándor a bőséges állami szubvencióval úgy segített magán (és ezt a közönség halálával fogadta) hogy klasszikus ciklusokat rendezett. Csakhogy ezeknek kilencven százaléka — Shakespeare-re jutott. Az újkeletű Shakespeare-láz is elmúlt — mit lehet tenni? Azt vártuk volna, hogy Hevesi Sándor elindul felfedező útra és nagynevű, világhírű magyar drámaíróktól fog ujdonságot hozni, ehelyett egy — bohózatírót avatott fel nemzetiszínházi szerzővé. Egyébként igen elmés, színpadhoz értő, népszerű kabaréírót, a fiatal Békeffi

Drezda, a világ egyik legművésziesebben épült városa

Lászlót, akinek számtalan vidám tréfa kedves emlékezetében él a kisebb színházak látogatóinak.

Nagyképűség volna, ha azt mondanók: bohózatírónak pedig nincs helye a Nemzetiben. Dehogy is nincs, sőt tárt karokkal várjuk azt a tréfa-mestert, aki az irodalom nemesebb eszközeivel tudja megnevettetni a Nemzeti Színháznak a kabaréknál mindenestre finnyásabb, nagyobb igényű közönségét. Békeffi László rátermettsége a könnyed műfajban igen jelentékeny kelleke a sikernek, mert százszor többet ér egy mulattató ember, aki az irodalom magaslataira nem tud feljutni, mint egy unalmas ember, aki gyönyörű lírát és mély filozófiát ad a színpadon. Békeffi vígjátékában, amelyet Orbók Attila novellájából írt, egyetlen műhiba sem volna található, ha a Nemzeti Színház mint bohózatot játékokat, vagy mint

— bizonyára csak véletlenül zene nélkül maradt — operettlibrettót mutatna be. Vigjátéknak azonban nagyon is felszínes, átlátszó és mese-szövésében annyira naiv, hogy szinte minden öt percben kívánjuk a megváltó keringőt, tangót vagy indulót, amely feledtetni velünk a játék valószínűtlenségét. Békeffi rendkívül ügyesen pergeti-forgatja a figurákat, sikerült fintorokat vágat velük, még a mult század negyvenes éveinek osztrákgyűlölő magyar levegőjét is szerencsésen érezteti, — de ez a »Bécsi menyasszony« harmadfél felvonáson át borotvaélen táncol, anélkül, hogy fájdalomban csak egyszer sikoltaná el magát: »Kérem szépen, én vagyok a Laci felesége.« Ha tudniillik ezt kimondja, akkor — nincs cselekmény, nincs bonyodalom, nincs darab. Az operettlibrettisták tudatos színpadi titoktartásának mintájára hallgat a bécsi menyasszony, illetve hallgatja el a döntő pillanatokban a szerző.

Az Istenért, el ne árul magad, szépséges leányszony, mert akkor miből él meg a te szellemi atyád a második és harmadik felvonásban? Ilyen abszurdumra nem lehet vígjátékok felépíteni és pláne nem a Nemzeti Színházban.

Ha azonban lejjebb szállítjuk az ujdonság irodalmi

színvonalát, be kell vallanunk, hogy kitiünően lehet elmutatni Békeffi darabjának pompás építésű jeleneit, a szereplők mókáin, jó mondásain.

A rettegett nagyasszonytól való félelem szívderítő percekhez vezet a hallgatóságnak. Ellenben a korrajz körül lényeges tévedésekbe esett a szerző. Kossuth Lajost például, aki 1840-ben már a nemzet egyik vezére volt, mint még alig ismert fiskálist szerepelteti, az »osztrák« vagy »német« szó helyett állandóan ezt mondatja: »osztriai«, a darab egyik szereplőjével pedig jogtudományt hallgattat a bécsi egyetemen, holott köztudomású, hogy magyar nemes ifjak nem végezhettek jogot másutt, mint magyar egyetemen vagy akadémián. Bécsbe orvostudományt mentek tanulni a magyar polgári osztály fiai a mult század első felében. Ilyes-

Varrókurzus

Elsőrangú váciutcai női divatszalon urileányok, asszonyok részére kéthónapos kurzust rendez. Saját téli, tavaszi ruhákat kiszabjuk, kipróbáljuk. Felügyelet mellett sajátmaguk varrhatják meg. Alkalm a legfinomabb szalonmunka elsajátítására. KOVÁCS NŐVÉREK, IV., Váci-utca 8. III. Aut. 825-11

mikre nagyon kell vigyázni a Nemzeti Színházban.

Az előadás, egyetlen szereposztási tévedéstől eltekintve, igazán kitűnő. Tévedést volt ugyanis a kardos »nagyasszony« (vagyis inkább: öreg lány) alakját Tasnády Ilonával játszani, aki csupa derű, melegség, szív és közvetlenség, akinek a hangja mintha galamb torkából szállna. Nem tudta elhítenni, hogy az egész »kúria« reszket tőle, egyébként nagy színészi képességeit csillogtatta a nem nekivaló szerepben is. Somogyi Erzsí viszont százszázalékosan teljesítette ki a bécsi menyasszony bájos lényét. Ellenállhatatlan hatású ez a remek alakítás, akárcsak Rózsahegy Kálmán papucs-hőse. Palágyi, Abonyi, Bartos, Forgács, Ághy Erzsí pompás együtttest adtak. Az újdonság, irodalmi igénytelensége mellett is, nagy közönségsikerre számíthat.

*

A fővárosi színházak decemberi újdonságainak ismertetésével adósa maradtunk a mi közönségünknek, amely esztendőök óta különös bizalmával tünteti ki színházi bírálatainkat. Sőt: egy-két olyan darabról sem számoltunk be, amelyek az újév elején kerültek színre. Okunk volt erre a kis »mulasztásra«. A bemutatott darabok ugyanis, amelyeket kötelességszerűen megtekintettünk, egytől-egyig azok közül az efemer munkák közül valók, amelyek ma felbukkanak és holnap — dobszó és trombita nélkül — hanyatlóan alá a dráma-irodalom nagy tömegsírjába. Szerzők és olvasók iránt egyaránt kímélet vezetett bennünket. A szerzőket a kritika bunkósbotjától, olvasóinkat viszont olyan kritikától kíméltük meg, amelyet nem állt volna módjában ellenőrizni, mert a megbeszélte darabok irgalmatlan gyorsasággal letűntek a műsorról. »**Ügyelő**«

Tessék parancsolni!

Házi kozmetika

Kozmetikai diéta

Irtta: Dr. Földes Miklós, kozmetikus orvos

A bőr állapota és a táplálkozás között szoros összefüggés van. Vannak egyének, kik bizonyos irányban érzékenyek és bizonyos ételek felvétele után bőrükön kiütések jelentkeznek. Vannak, akiknél eper, rák és más élelmiszerek élvezete után mutatkoznak e csalánkiütések, de nem ritka, hogy bizonyos gyógyszerek, például aszpirin vagy antipirin, melyek elég gyakran kerülnek alkalmazásba, okoznak hasonló, úgynevezett gyógyszeres kiütéseket arra hajlamos egyéneknek. E kiütések napokig tartanak és maguktól eltűnnek.

Ha azonban az illető egyén más alkalommal megelégedezik a hajlandóságáról és ismét epret, rákot eszik, vagy bizonyos gyógyszert vesz be, mely iránt érzékeny, e kiütések ismét fellépnek. Az orvosi tapasztalat azt mutatja, hogy a bőr kozmetikai hibái, bizonyos makacs foltok és pattanások gyakran vezethetők vissza az egyén táplálkozására és anyagcseréjére. Vannak bizonyos ételek és italok, melyek nehezen emészthetők, gyomorzavarokat okoznak és e révén mint kozmetikai ártalom szerepelnek. Ilyenek a vadhús, a tengeri hal, a rák, a sajt, különösen az érett sajt, a füstölt, besózott hús, általában a húskonzervek, zsíros ételek, a káposzta, a hüvelyesek, ugorka, paradicsom, élesztős tészta, dió, mogoró. Természetesen mindezen ételeket nem kapcsolhatjuk ki teljesen az étrendből, hanem igyekezzünk belőlük keveset fogyasztani. A szeszes italok fogyasztása szintén árt a szépségnek. A szépség konzerválását szolgálja minél kevesebb húsfogyasztás és a vegetáriánus étkezés előtérbe helyezése. Főleg a gyümölcskúrák azok, melyek az egész anyagcserét kedvezően befolyásolják és sokszor frappáns hatásúak makacs arcpattanásoknál és egyéb bőrtisztatlanságoknál. Gyümölcskúrák között is első helyen kell megemlítenem a szőlőkúrákat, melyek hatására gyakran mulnak el makacs, más kezelésekkel dacoló pattanások. Magát az arc- és fejbőr zsírosságát is legtöbbször kedvezően befolyásolják e kúrák.

Azonban határozottan állást kell foglalni e helyen is bizonyos koplaló kúrák ellen, melyek a test formáinak karcsúvá tételét és a bőr szépségét volnának hivatva szolgálni. E drasztikus kúrák túlságosan legyengítik a szervezetet, csökkentik ellenálló képességét és így éppen ellenkező hatást váltanak ki. A hirtelen betegesen lesoványodott szervezetnek a bőre petyhüdt és ráncos lesz, az egyes szervek a hirtelen lefogyás folytán elvesztik normális tartásukat. Ilyen kísérletezéstől mindenki óvja magát, mert igazán az egészséges test lehet.

TÉLI SPORTOKNÁL, ZORD NAPOKON NIVEA-CREME

Mindenkor előzetesen dörzsölje be magát, mielőtt a zord és rideg szabad levegőre megy.

A NIVEA-CREME teljesen beivódik a bőrbé, fényt nem hagy vissza. Erősíti, élénkíti a bőrt és ellenállóvá teszi széllel és időjárás viszonyosságokkal szemben. A NIVEA-CREME megakadályozza, hogy a bőr repedezett vagy merev legyen.

Dörzsölje be alaposan arcát és kezeit NIVEA-CREMMEL esténként, nyugovóra térés előtt. Örömmel fogja majd mindenkor megállapítani, hogy milyen lágy és hajlékony lesz bőre és milyen egészséges, fiatalos lesz külseje.

A NIVEA-CREME nem pótolható, mivel hatása a bőrpóoló Eucerin alapul, amelyet kizárólag a NIVEA-CREME tartalmaz.

MINDENÜTT KAPHATÓ!

Dobozonként P 0.50-től 2.20-ig ~ Tubusonként P 1-től 1.60-ig

BEIERSDORF és TÁRSA R.-T.
Budapest, V., Rudolf-rakpart 10. sz.

Szerelmes levelek

Néha fehérek és gyengédek, mint az alkonyi szélben remegő liliumok, vagy rózsaszínűek, mint a tavaszi napra mosolygó barackfavirágok, vagy kékek, mint az iris, vagy a tenger fölé hajló égbolt. Az ember jóléjük hajol és olvassa az édes sorokat. Ezek más sorok és más betűk mint amilyenek az egyéb levelekben vannak. Aki írja és küldi őket, rájuk sóhajtja könnyes és mosolygó vágyát, az apró kis titkokat, a csókokat, amelyek úgy szállnak el ajkáról, mint virágról az illat. És ez a sok édes titok ott bujkál, ingerkedik a sorok között és aki olvassa, szívéhez öleli őket vidám ujjongással.

Miért írnak évezredek óta leveleket egymásnak a szerelmesek? Még akkor is, ha ugyanabban a városban laknak és naponta találkoznak? Mert a leírt szónak más a varázsa, mint a kimondottnak. Megmarad. Nem röppen el. Ezerszer lehet elolvadni. És mindig más hangszerezéssel. Hol jörrön és lendülettel, hol érzelmes ellágyulással. És mindig hozzá lehet valamit gondolni. A fantázia egyre színesíti, szépíti a legegyszerűbb szavakat is, melyek megnőnek, különös jelentőséget kapnak a szerelmes szemében. Sokan nem is merik szemtől-szembe bevallani érzésüket, csak levélben. A levél ilyenkor olyan, mint egy kinyitott nagy virágkehely, piros mint a szív, vagy a nehéz illatú vörös rózsza.

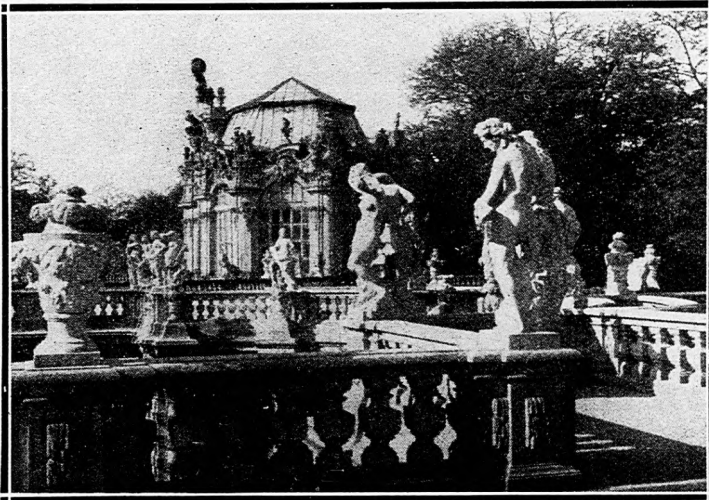
A nők szinte kivétel nélkül nagyszerű levélírók. Még a legprimitívebb nő is meglepő szavakat talál, amikor érzéseit kell kifejezni. Mert minden lány a lelke mélyén poéta. Az ősi költészet a női lélekben maradt meg legtovább. Az ábrándok, álmok, vágyak, sóvárgások, ellágyulva hallgatott tangók és keringők mind-mind szavakká változnak, amikor a nő szerelmes levelet ír és ezt a szépséget érthető módon szomjazza a férfi. A hódító férfi legnagyobb boldogsága és büszkesége a szerelmeslevél. Órákig olvassa minden szavát, mérlegeli, boncolgatja; milyen arccal írta ezt, mi búvik meg még a sorok mögött, mennyi szenvedély, érzés fűti a mondatokat?

A papírnak különös hipnotizáló ereje van. A szerelmeslevelek lélektanához tartozik, hogy majdnem mindig őszinték. A kimondott szó nem fűdi mindig az érzéseket, de a leírt már sokkal szigorúbb lelkiismereti ellenőrzés alatt születik. Aki levélben teszi vallomását, az tudja, hogy a leírt szó megmarad, tehát vállalja a felelősséget azért, hogy amit papírra vetett, az igaz. A járól is csak az a gyümölcs

hullik le, amelyik érett. Az érzések közül is csak azt vetik papírra, amely már kiforrt, nem tovaröppenő szeszély.

A szerelmes ember ezerszer is elmondja ideáljának: mondd azt, hogy szeretsz! Ezt a megismétlődő vallomást pótolja a szerelmeslevél. Valahányszor kétsége támad a szerelmesnek, előveszi a levelet és mindannyiszor új bizonyítékát kapja annak, hogy szeretik. A szerelmeslevél tehát állandó kis villamtelep, amely bizalmat, lelkesedést, szerelmet sugároz.

A szerelmeslevél a szerelem nagy és bizonyult színjátékának az a része, amely megmarad. A komédia véget ér, a színek megfakulnak, a lázas érzések ellobognak, de a levél megmarad. Talán ezért is írnak annyi levelet a szerelmesek. Ezek azok az apró pillérek, melyek megmaradnak akkor is, ha a

Kastélyrészlet

nagyszerű palota már össze is omlott. Emlékek és bizonyítékok. Bizony gyakran csak ezeket lehet megmenteni a nagy földindulásból.

És ne nevéssük ki azokat sem, akik nem maguk írják a szerelmes leveleket, hanem másokkal iratják, ők csak lemásolják és úgy küldik el. Az ilyenek ösztönösen érzik, hogy a szerelmeslevél ajándék, mellyel örömet adunk. Nem akarják tehát megfosztani szerelmesüket ettől az örömtől.

Vannak szenvedélyes levélírók. Akik csak azért szerelmesek, hogy alkalmuk legyen leveleket írni. Ezek tulajdonképpen félreismert költők, akik így élik ki irodalmi vágyukat és ha végére érnek egy-egy hangulatciklusnak, a levelezés befejeztével együttal új ideál után is kutatnak.

Szerelmeslevelet csak az írhat, aki fenntartás és félelem nélkül őszintén szeret, aki vakon bíz abban, akinek ír, akinek nincsenek levélírási közben gátlásai. Mert aki attól fél, hogy levelével indíszkréciót követ-

nek el, aki nem bíz abban, hogy ez a szerelem örök időre szól, az óvatos, félnék és leveleiben őszinte érzések helyett gyáva kis megalkuvások fognak egymás mellé sorakozni. Aki ért a lélektanhoz, a hozzá intézett szerelmeslevélből nyomban kianalizálhatja, hogy szerelmese mennyire bíz benne, milyen mértékben meri magát neki kiszolgáltatni.

A valódi szerelmeslevél mindig egyúttal irodalmi mű is. A maga kócoságában, ötletszerű kis mondataiban, naivságában, rajongásában benne van a lélek minden hangszerezése. De olyan főúri poézis ez, amely csak egyetlen ember számára készül. Akinek a szíve és érzése éppen arra a hullámhosszra van beállítva, mint az íróé. Mindenki más számára csak értelmetlenül irkafirka. De a beavatott tudja, hogy a legértékesebb drágagyöngy.

A szerelemnek elváhatatlan kísérője a féltékenység. A szerelmes olyan sokra értékeli szerelmét, hogy el sem tudja képzelni azt, hogy az a kivételesen szép, okos, nagyszerű lány vagy férfi, akit szeret, csakugyan az övé. És éppen úgy félti, éppen úgy aggódik érte, mint ahogyan minden nehezen megszerzett kincsért reszketünk, hogy el ne veszítsük. Stendhal, a nagy jilozójus mondotta, hogy aki nem érezte a féltékenység kinját, az nem is volt sohasem szerelmes. A szerelmeslevelet a féltékeny ember úgy kezeli, mint a horgot, minden egyes levelével magához kapcsolja, horgonyozza a kedvesét. A szerelmes és féltékeny ember leveleiben századszor ismétli meg könnyörgését: légy hű! És mi-

közben a szerelem égő szavait veti papírra, érzi, hogy ezek a szavak megfogják, megragadják a féltett szerelmet és nem engedik tovább.

A szerelmeslevél a magányos ember vallomása, a válasz arra a minden szerelmes ajkára tóduló kérdésre: mit csinálsz akkor, mikor nem vagyok melletted? Hogyan gondolsz rám akkor? Nincs ennél izgatóbb kérdés: vágyódik-e olyankor is ideálunk utánunk? Betöltjük-e érzés- és gondolatvilágát? Erre válaszol a levél, amely távollétünkben született meg, amely a ránk gondoló szerelmes lelkét fotografálja elének.

Kár, hogy a szerelmes levelek, bármennyire is őrzik őket, végül mégiscsak elkallódnak, elporladnak, megsárgulnak, eltűnnek. Milyen nagyszerű lenne, ha a világ összes szerelmesleveleit egyetlen hatalmas hegytömegbe gyűjtötték volna össze. Ez a felhőkig érő magas hegy lenne az emberi jószág tornya és szimbóluma. Mert ami jószág, költészet és nemes érzés van az emberiségben, az mind ezekre a kis papírlapokra van rögzítve.

Aranypárbaj

Forró Pál új eredeti regénye

4.

Mondják, hogy a versenylovak a harmadik, negyedik generációban már semmire másra a világon nem használhatók, csak futtatásra. A kitenyésztett vadászebek pedig már úgy átöröklük szüleik tulajdonságait, hogy szinte alig kell már őket valamire tanítani. Ilyen nemzedékeken át kifinomodott telivér bankár volt Percy Habberton is. Már a huszadik ősapja is pénzváltó volt, aki együtt zárándokolt a keresztesvitézekkel és valahányszor a csapatok egy új ország határához értek, hát Habberton Bonifác volt a valutaszakértő, ő cserélte át a török fontokat görög drahmákra, a drahmákat ázsiai piaszterekre és ezeken az üzleteken hatalmas összegeket nyert. Mindig volt nála néhány pontos mérleg, ezeken mérte le az arany és ezüst rudakat és remekül értette, hogyan kell az új aranypénzekből egy keveset mindig leereszteni és az aranyport gondosan összegyűjteni. Habberton Xavér, a követport ő is már hadseregszállító volt, lovakat szerzett a keresztes vitézeknek és olasz, meg görög borokat vitetett utánuk a szaracénok földjére, mivel a bolond törökök nem isszák ezt az isteni nedűt, mely nélkül pedig jóra való keresztény vitéz nem verekedhetik kellő formában. Habberton Wilibald már jókora összeget kölcsönzött Oroszlánszívű Richárdnak és János hercegnek és udvari bankár lett. Ettől kezdve a Habbertonok folyton bankárkodtak. Európában már jóformán mindent learattak. Szerencsére azonban a XVIII-ik században divatba jött Amerika és a Habberton-család egyik ága kivándorolt Newyorkba. Ott folytatták a bankári mesterséget igen nagy szerencsével, de sajnos Huxley Ádám, a híres haramiavezér egyetlen éjszaka elvitte egész aranykészletüket. Habberton George, a család akkori feje nem lett öngyilkos, nem adta meg magát, hanem még aznap újabb hatalmas olajüzletet kötött, a szükséges pénzt pedig az európai Habberton-családdal utaltatta át. Így azután a Habberton-család amerikai ága lassankint ismét felvirágozott és Percy már tizenöt millió dollár körüli vagyont örökölt atyjától.

Percy nem érdekelték a nők. Amikor reggel kiszállt ágyából, titkára felolvasta a világot minden részéről befutott kábeljelentéseket. Percy kívülről tudta az összes piacon jelzett nevezetesebb értékpapírok árfolyamait, az olaj, kőszén, réz és aranybányák titkos üzleteit, a trösztök készülő gazdasági terveit. Korlátlan ura volt a newyorki tőzsdének, csak egyetlen ember keserítette el életét és ez Walter Croft volt. Rengeteg pénzbe került már Croft. Legalább kétmillió dollárnyi üzletét rontotta már el. Igaz, ő is megzavarta jó egynéhányszor Croft üzleteit és az ellenfél számláján is szerepelt e címen néhány milliócska.

Percy tulajdonképpen nem is az anyagi veszteség bosszantotta, hanem a kudarc. Hogy magában elismerni kényszerült azt, hogy Croft véle egyenrangúan ügyes és élelmes. Percy napokig tudott dühöngeni, ha Croft valamelyik ügyfelét elhalászta az orra elől. Ez pedig gyakran megtörtént. Érthető tehát a makacs elszántság, mellyel Croftot mindenáron maga alá akarta gyűrni. És most úgy érezte, hogy ez az idő közeleg. Hetek óta kapott bizalmas jelentéseket arról, hogy Croft bankháza miféle vállalatoknál vállalt nagyobb érdekeltiséget. Még csak egyetlen fontos adatra volt szüksége, hogy a nagy, döntő hadjáratot megindítsa. Ezt az értesítést várta már napok óta, egyre növekvő türelmetlenséggel. Ereiben forrott a tettvágy,

rohamra szeretett volna menni, de ezt az utolsó értesítést még be kellett várnia.

Mikor átfutotta a kábeleket, titkárához fordult.

— A bizalmasok?

— Itt vannak!

— James Rice?

— Ő is.

— Azonnal küldje be!

Percy azokat, akiket bizalmas szolgálatok elvégzésével bízott meg, a palotájában fogadta. Ezeket senki sem láthatta. Zárt autókban érkeztek és az autó a palota udvarának titkos lépcsőháza előtt állott meg. És éppen ilyen rejtélyesen távoztak is onnan. Egymást sem láthatták, mert mindegyiket különszobában helyezték el.

James Rice belépett Percy dolgozószobájába, melynek ajtaját nyomban gondosan becsukták mögötte.

Percy gúnyosan mosolygott.

— Gratulálok Mr. Rice. Hallom, minden sikerült. Pontosan tervünk szerint haladnak a dolgok. Tehát halljuk. Mr. Croft irodájába fogadta önt?

— Igen.

— Ugy bánik magával, mint jövődöbeli vejevel?

— Igen.

— Alkalma van a bizalmas ügyekbe is bepillantást nyerni?

— Igen.

— Egy kicsit szűkszavú lett, Mr. Rice. A jelentését akarom hallani.

— Sajnálom, ezidőszerint még semmi figyelemre méltót nem észleltem.

Percy megvetően mérte végig.

— Ne tréfáljunk, kedves barátom. Nagyon jól tudom, hogy milyen éles szeme és szimatja van. Két évig állt a szolgálatomban és ezalatt egyike volt legügyesebb embe-reimnek. Kisujjában van az egész tőzsdeüzlet. Egy elejtett szóból megérti, hogy miről lehet szó. Ha tehát eddig nem észlelt semmi érdekeset, ez annyit jelent, hogy nem akart észlelni!

— Bocsánat Mr. Habberton...!

— Ne dadogjon, kedves barátom. Ne tettesse magát hülyének. Mindennel tisztában vagyok. Maga meg akar engem csalni...!

— De biztosítom!...

— Ne beszéljen kérem. Majd én megmondom, hogy miről van szó. Maga megkérte miss Croft kezét. Nem rossz partie. Miss Croft hozománya legalább kétmillió dollár. Azonkívül az édesatyjával való társulás sem utolsó dolog. Mindenesetre sokkal több, mint az a kétezer dollár, amit tőlem kap a sikeres híradásért... Bolond lenne tehát, ha milliókat dobna ki kétezer dollár ellenében. Csakhogy nem addig van az, barátom. Nem ebben állapodtunk meg. Jegyezze jól meg. Engem nem érhetnek meglepetések. Én számítottam erre. Tudtam, hogy ha miss Croft meghallgatja önt, akkor menten az ellenfélhez fog pártolni. De maga jól tudja, hogy a kezemben van, Mr. Rice. Miért akarja, hogy erre emlékeztessem?

— Éppen erről szeretnék beszélni, Mr. Habberton. Habberton hangja élesen csattant fel.

— Erről nincs mit beszélnünk. Ön tízezer dollárt sikasztott, mint pénztárosom...!

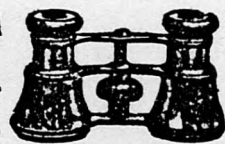
— Húszezret kínálok érte vissza!

CALDERONI és TÁRSA

LÁTSZERESZEK
Budapest, V., Vörösmarty-tér 1. sz.

TELEFON: AUT. 811-48

Látszerek, szemüvegek, orrcsipek, Fényképezési
készülékek és cikkek. Barométerek, hőmérők.

Habberton gúnyosan felcacagott.

— Húszszert? Azt hiszem, ha nagyon kérném, boldogan adna ötvenezret is. Telik a hozományból. De itt nem a maga, hanem az én üzletemről van szó. Legnagyobb ellenfelem letéréséről. Ezt nem lehet pénzzel felértékelni. Beszéljünk nyugodtan. Maga sikkasztott. Én nem adtam rendőrkézre, mert tudtam, hogy előbb-utóbb a sikkasztott pénzzel egyenértékű szolgálatot fogok magából kicsikarni. Mindenek előtt megbíztam detektívjeimet, hogy vigyázzanak magára, nehogy kerekét oldjon. Attól kezdve állandóan gondolkoztam, hogy mire használhatnám magát? És egyszerre eszembe jutott, hogy maga miért is sikkasztott? Egy nőre költötte a pénzt. Tehát ért a nőkhöz. Szereti és ismeri azt a léha világot, amelyben minden a nők körül forog. Kétségtelen, hogy jó táncos és tud a nyelvkön beszélni. Hát ez kellett nekem. Egy elegáns nőhódító, aki miss Crofton keresztül megnyeri Mr. Croft bizalmát és megtudja üzleti titkait. Tízezer dollárom már benne fekszik az üzletben. Kiöltöztettem magát és elküldtem Miami-ba. Remélem nem panaszkodhatik, gavalérosan fizettem költségeit? Egy kicsit lassan haladtak az ügyek, de végül mégis elértem céloimat. Csak nem képzeli, hogy ezt az ütőkártyát kiadom a kezemből? Végezzünk röviden Mr. Rice. Milyen üzletek iránt érdeklődik pillanatnyilag Mr. Croft? Alaskai szénbányák?

— Nem. Kanadai vasbányák.

— Olaj is?

— Yester truszt olajrészvények.

— Érdekeltség?

— A kettőben körülbelül 10 millió.

Percy élesen nézte végig James Ricet.

— Mr. Rice — mondotta nyomatékosan, — figyeljen rám. Maga nagyon jól tudja, hogy a sikkasztás tíz évig nem évül el és hivatalból üldözik. Ha maga félrevezet, aminek rövidesen ki kell derülnie, akkor én haladéktalanul elfogatom magát. Tudja, hogy üzleti dolgokban nem ismerem érdekenykedést!

— Az igazat mondtam, Mr. Habberton.

— Majd meglátjuk. Mindenesetre várom további értesítéseit.

James komor arccal, rosszkedvűen távozott. Talán nem is a lelkiismerete furdalta, — Jamesnek meglehetősen viharos multja volt, amelyben sűrűn szerepeltek apróbb-nagyobb gaszágok, — de az a tehetetlen düh korbácsolta, amely az idomított tigriseket arra ösztönzi, hogy abban a pillanatban, mikor szelidítőjük kilép a ketrec ajtaján, utána vessék magukat és ordítva rázzák a vasrácsokat. Gyűlölte Habbertont, aki a kezében tartotta. De nem tehetett semmit. Mikor visszaült a lefüggönyözött autóba, amely különböző kerülő utakon New-York egyik külvárosába vitte, a homlokát öklözte elkeseredésében.

— Micsoda marha, címeres ökör vagyok! — dühöngött. — Jelentéktelen, buta kis táncosnőkre költöttem a pénzemet, holott mindjárt azon kezdettem volna, hogy milliomos kisasszonyokat próbálok meghódítani. És ez a gazember Habberton! Nem bocsát szabadon, noha kárának kétszeresét akarom visszafizetni. A földre teper, amikor végre a siker küszöbéhez értem. De még nem zártuk le számlánkat. Ezért még keservesen fog megfizetni.

Abban a pillanatban, mikor James betette maga mögött az ajtót, a titkár már új látogatót jelentett.

— Miss Mallock!

Florence lépett be. A fiatal leány ezúttal azonban egészen másképpen festett, mint mikor legutóbb láttuk a Croft-palota parkjában. Ezúttal egészen egyszerű fehér vászruhában volt, mintha letörölték volna róla a nagyvilági eleganciát és a gondtalan fölüenyességet, amely minden mozdulatából, mosolyából sugárzott. Olyan volt,

mint egy nagyon szerény viszonyok között élő hivatalnokleány. Az arca feltűnően megsápadt.

— Jó reggelt, miss Mallock! Remélem, érdekes híreket fogok hallani?

— Mister Habberton, én azért jöttem, hogy megkérjem...

Habberton szigorú, kegyetlen pillantást vetett rá.

— Mire akar megkérni?

A hangja olyan könyörtelenül, hidegen csengett, hogy Florence szíve összeszorult rémületében.

— Mr. Habberton, arra kérem, mentse fel engem szolgálatom alól!

Habberton arcának egy izma sem rándult. Csengetett.

— Titkár úr, kérem miss Mallock bizalmas iratait!

Egy perccel utóbb az iratok ott feküdtek az íróasztalon.

Habberton hideg, közönyös hangon kezdte olvasni:

— Miss Florence Mallock, David Mallock nyugalmazott őrnagy leánya. Apja évek óta jobboldali benuulásban szenved, ezért nyugdíjazták. Semmiféle vagyonuk nincsen, a nyugdíj a legszükségesebbre is alig elegendő. A leány kénytelen állást vállalni. Legutóbbi helyén, ahol heti 25 dollárja volt, nagyon szerették, de főnöke tönkrement. Három hónapja állás nélkül van, már minden ékszert, nélkülözhető ruhát elzalogosítottak. Ekkor jelentkeztek felvétele bankháznál. Igy van?

— Igen...

— No látja. Az én értesülesem mindig megbízhatók szoktak lenni. Szóval, jelentkezett nálam. Sajnos, semmiféle állás nem volt üresedésben. Ön azonban olyan kétségbeesetten ecsetelte helyzetüket és olyan rokonszenves, megbízható lánynak látszott, hogy megsajnáltam. Elhatároztam, hogy irodámon kívül fogom foglalkoztatni. Mindenekelőtt kifizettem adósságaikat, kiváltottam elzalogosított dolgait...

— Ön nagyon nemesen viselkedett, mr. Habberton!

— Kérem! Nem azért mondom, hogy bőkezűségemet hánytorgassam, mert ez üzlet volt és nem gavalléria. Ezért semmiféle köszönet nem jár. Egyszerűen kiszámítottam, hogy mennyit nyerhetek az üzleten és mert a mérleget kedvezőnek találtam, belementem a kockázatba. Felhatalmaztam önt, hogy New-York legjobb szalonjaiban annyi ruhát, kalapot csináltasson magának, amennyire csak szüksége van. Folyószámlát nyitottam nevére és mindezek fejében csak egyet kívántam: utazzon Miami-ba, ismerkedjék meg Croft kisasszonnyal és pontosan jegyezze fel, hogy Crofték kikkel érintkeznek? Főleg, hogy kik azok az urak, akikkel mr. Croft bridgezni szokott, vagy akikkel magányos autókirándulásra indul. Azt hiszem igazán nem volt nehéz és fárasztó feladat?

— Végtelenül hálás vagyok, mr. Habberton. Ön nagyon jó volt hozzám. És éppen ezért merem arra kérni: mentse fel szolgálatom alól.

— És mi jögon, miért kéri ezt?

— Katona lánya vagyok. Sohasem követtem el olyasmit, ami a legkisebb mértékben is kifogásolható lenne. Amikor a megbízatást vállaltam, még nem tudtam, hogy miről van szó. Azt hittem ártatlan kíváncsiság. Naiv, tapasztalatlan lány létemre fogalmam sem volt üzleti harcokról, vagy effélékről. Homályosan arra gondoltam, hogy mr. Habberton talán miss Kitty iránt érdeklődik...

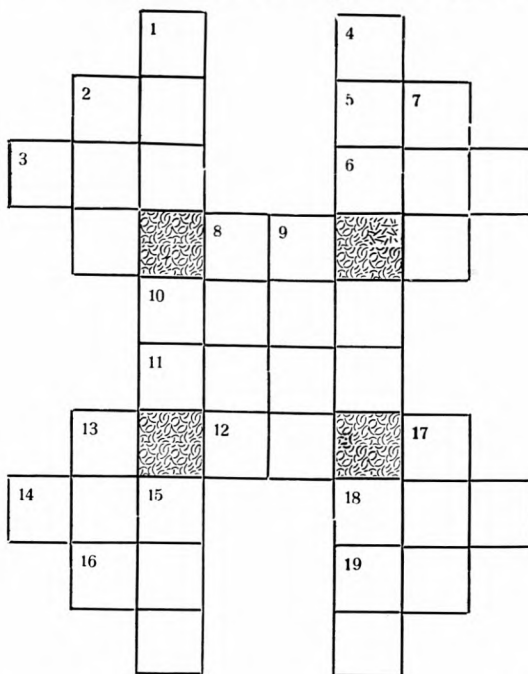
Habberton harsányan felcacagott.

— Óriási... remek! Maga csakugyan a világ legnagyobb és leggyanútlanabb teremtese! Nem, kérem, egyáltalában nem érdekel miss Kitty!

— Tudom. Crofték házában gyakran volt alkalmam az ön nevét hallani és akkor már kezdtem sejteni, hogy miről van szó!

— Úgy? Beszéltek rólam? Szidott az öreg Croft, mi? Haragszik rám?

KERESZTREJTVÉNY

Függőleges sorok

1. Dédanyánk csinálta
2. Férfi keresztnév
4. Versműfaj
7. Ettől vagyunk dühösesek
8. Testrészt
9. A mai nő büszkesége a jó
10. Épülethez is használják
13. Csak jó, jobb és legjobb van belőle
15. A vers fontos eleme
17. Az egér hálósobája és éléskamrája
18. Ige, amely mégis a szájban van

Vízszintes sorok :

2. Mutatónévmás
3. Másként — pénznek is nevezik
5. Kötőszó
6. A férfi legnagyobb boldogsága, ha . . .
8. Időhatározó
10. Minden tárgynak, de az ügyvédnek is van
11. Akkor jó, ha biztos
12. Ma élő művészettörténeti író monogramja
14. Hosszú magánhangzóval : betegség
16. Sír szinonimája
18. . . . borbán a gyöngy!
19. . . nélkül nincs okozat

Megfejtési határidő: február 20.

A helyesen megfejtők között kisorsolt jutalomdíjakról lapunk folyó évi március hó 10-iki számában számolunk be.

JUTALOMDIJAK:

- I. jutalomdíj: Heilig Harisnyaház (Budapest, VII., Kazinczy-u. 7.) egy pár selyemharisnya ajándéka.
- II. jutalomdíj: Heilig Harisnyaház (Budapest, VII., Kazinczy-u. 7.) egy pár selyemharisnya ajándéka.
- III. jutalomdíj: Korányi Lajos gyógyszerész (Budapest, VIII., Népszínház-u. 22.) Lili-krém, púder, szappan, sampon ajándéka.
- IV. jutalomdíj: Korányi Lajos gyógyszerész (Budapest, VIII., Népszínház-u. 22.) Lili-krém, púder, szappan és sampon ajándéka.
- V. jutalomdíj: Cadeau csokoládé- és cukorkagyár Rt. (Budapest, VI., Izabella-u. 88.) negyed kg-os díszdobozos bonbon ajándéka.
- VI. jutalomdíj: Morvay Emmy iparművész (Budapest, I., Kékgolyó-u. 20.) krizantém-ruhadísz ajándéka.
- VII. jutalomdíj: Retikülbe való fémtükör és fésű selyemtokban.
- VIII. jutalomdíj: Retikülbe való fémtükör és fésű selyemtokban.
- IX. jutalomdíj: Két kg Hóvirágmosópor és Murgács Kálmán zeneszerző nótáskönyve.
- X. jutalomdíj: Két kg Hóvirágmosópor és Murgács Kálmán zeneszerző nótáskönyve.

Pattanások, szeplők s az arc egyéb tisztátalanságai ellen

használjon

Lili krém
szappant
pudert

Kapható
mindenütt.

Készült: KORÁNYI gyógyszerész,
Budapest, Népszínház-utca 22. sz.

CADEAU

CSOKOLÁDEGYÁR R.-T. KÉSZÍTMÉNYEI A LEGJOBBAK
Budapest, VI. Izabella-utca 88

MAGYAR URIASZONYOK LAPJA

Veres udvari és kamarai fényképész felvétele Budapest

UNKELHÄUSSER KÁROLYKA